



**Departement Social Work
Afstudeerrichting Maatschappelijk Werk**

**Bewindvoering
Het nieuwe bewind in de praktijk**

Door Alessia Miniati

**Eindwerk aangeboden tot het bekomen
van het bachelor diploma sociaal werk
(maatschappelijk assistent)**

**Hasselt
Academiejaar 2015-2016**



**Departement Social Work
Afstudeerrichting Maatschappelijk Werk**

**Bewindvoering
Het nieuwe bewind in de praktijk**

Door Alessia Miniati

**Eindwerk aangeboden tot het bekomen
van het bachelor diploma sociaal werk
(maatschappelijk assistent)**

**Hasselt
Academiejaar 2015-2016**

Woord vooraf

Ter afsluiting van mijn studie professionele bachelor Social Work aan de Hogeschool PXL te Hasselt, met afstudeerrichting Maatschappelijk Werk, liep ik stage in het a.z. Vesalius te Tongeren. In kader van mijn stage heb ik gekozen om in mijn bachelorproef het onderwerp bewindvoering te behandelen. Het brede spectrum van taken van een sociaal werker binnen een ziekenhuis, zorgde ervoor dat ik tijdens deze stageperiode enorm veel heb bijgeleerd. Ik wil tevens enkele mensen bedanken die me met raad en daad hebben bijgestaan tijdens mijn stage en bachelorproef, want een eindwerk schrijven doe je niet alleen.

Allereerst bedank ik mevrouw Swartelé, mijn stagebegeleidster, voor het mogelijk maken van deze stage. Zonder mevrouw Swartelé stond ik niet waar ik nu sta. Ze heeft me de kans gegeven om deel te nemen aan het project 'Patchwork'.

Dave Delcourt, het diensthoofd van de dienst patiëntenbegeleiding, dank ik voor zijn advies en ondersteuning bij het uitschrijven van deze bachelorproef. Hij heeft mij op weg geholpen door me de nodige informatie te verschaffen in kader van mijn bachelorproef. Ik wil hem bedanken voor het lezen, herlezen en bijsturen van mijn bachelorproef.

Ik dank mevrouw de vrederechter, Rita Struyf, voor haar tijd en de mogelijkheid om een interview af te nemen. Ik dank haar voor haar interesse en inzet. Mevrouw de vrederechter stond open om een antwoord te bieden op al mijn vragen en onduidelijkheden.

Daarnaast wil ik mijn stagementor Deirdre Piette bedanken voor de toffe samenwerking. Ik kon altijd bij haar terecht met al mijn vragen en gevoelens. Ze was een enorme ondersteuning tijdens deze stageperiode.

Tevens wil ik mijn eindwerkbegeleidster mevrouw Vancuyck bedanken voor de begeleiding, opvolging en het nalezen van mijn bachelorproef. Ze gaf feedback en beantwoordde al mijn vragen.

Tenslotte wil ik mijn moeder, Rosine Meurmans, bedanken voor de onvoorwaardelijke steun. Ik wil haar oprecht bedanken voor de kansen die ik gekregen heb. Ze heeft me altijd gesteund doorheen mijn opleiding. Ook wil ik haar bedanken voor het nalezen van mijn bachelorproef.

Nogmaals, aan iedereen hartelijk dank!

Alessia Miniati

Abstract

Deze bachelorproef heeft betrekking op het nieuwe bewind in de praktijk. Het kadert in het uitschrijven van een bruikbare procedure en infobrief inzake de nieuwe wetgeving van bewindvoering.

In de procedure wordt er dieper ingegaan op de aanvraagprocedure, de bevoegdheden van een bewindvoerder, de rechten van de beschermde persoon, wie al dan niet aangesteld mag worden als bewindvoerder, etc. Tevens heb ik een stappenplan uitgewerkt voor de aanvrager van bewindvoering. Er komt wat wetgeving aan te pas en deze is vaak niet altijd even duidelijk omwille van het complexe vakjargon. Om duidelijkheid te scheppen, heb ik een interview afgenomen met vrederechter Rita Struyf. In het praktijkgedeelte kan u mijn vragenprotocol en mijn uitgetypt interview terugvinden.

Het schrijven van een infobrief heeft als doel om patiënten en hun familie op een correcte en duidelijke manier te informeren omtrent het onderwerp 'bewindvoering'.

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1. Probleemstelling, doelstelling en onderzoeksvragen	5
1.1 Probleemstelling	5
1.2 Doelstelling	7
1.3 Onderzoeksvraag	7
2. Bespreking stageplaats	8
3. Theoretisch kader	9
3.1 Procedure inzake het nieuwe bewind in de praktijk	9
3.2 Infobrief inzake het nieuwe bewind in de praktijk	33
4. Praktijkgedeelte	35
4.1 Inleiding	35
4.2 Onderzoeksmethode	35
4.3 Dataverzameling	38
4.4 Resultaten	42
4.5 Conclusies en aanbevelingen	43
4.6 Besluit	44
5. Kritische reflectie	45
Bibliografie	47
Bijlagen	50

Lijst met figuren

Figuur 1: Cascaderegeling

Figuur 2: Bewindvoerder(s)-vertrouwenspersoon

Inleiding

Onze samenleving komt steeds vaker in aanraking met personen die voor bepaalde handelingen handelingsonbekwaam worden verklaard door de vrederechter. Mogen we die mensen daardoor als slecht of gevaarlijk aanzien? Neen! Ik wil een einde maken aan het taboe dat rust op dit onderwerp. Als men de vraag 'wat houdt bewindvoering in?' stelt aan een groot deel van de bevolking, denk ik dat meer dan de helft niet weet wat het precies inhoudt of een foute interpretatie maakt. Hoe komt dat? Wel, de mensen zijn gewoonweg niet voldoende geïnformeerd en/of vertrouwd met dit onderwerp. Door onvolledige communicatie worden mensen vaak fout geïnformeerd. Ik wil dan ook graag mijn bijdrage leveren in kader van de informatieoverdracht. Tevens is het natuurlijk een onderwerp dat binnen mijn interesseveld valt.

Stel, iemand wilt bewindvoering aanvragen, maar weet niet waar of hoe hij dit moet doen. Iemand wilt zich aanstellen tot bewindvoerder, maar weet niet als hij wel in aanmerking komt om bewindvoerder te worden. Oké, ik mag bewindvoerder worden maar over welke handelingen mag/moet ik dan beslissen? Op deze vragen krijgt men een antwoord dankzij mijn uitgewerkte procedure, infobrief en stappenplan. Ik wens u veel leesplezier toe en ik hoop dat ik uw interesses kan wekken met mijn bachelorproef!

1. Probleemstelling, doelstelling en onderzoeksvragen

1.1 Probleemstelling

Mijn auto is stuk en ben genoodzaakt om een andere wagen te kopen. Ga ik hier voor een lening aan? Geen probleem. Wil ik volgend jaar een bouwgrond kopen, dan kan ik die beslissing zelf nemen. Wat gebeurt er met meerderjarigen personen die hier niet meer alleen over kunnen beslissen en daarbij geholpen moeten worden? *Een meerderjarige die wegens zijn gezondheidstoestand, geheel of gedeeltelijk, zij het tijdelijk, niet in staat is zonder bijstand of andere beschermingsmaatregel zijn belangen van vermogensrechtelijke of niet-vermogensrechtelijke aard zelf behoorlijk waar te nemen, kan onder bescherming worden geplaatst, indien en voor zover de bescherming van zijn belangen dit vereist.*¹ Dit kan een gevolg zijn van een ongeval, waardoor de patiënt geconfronteerd wordt met fysieke beperkingen (bv een beperkte mobiliteit, de patiënt geraakt volledig verlamd of in comateuze toestand), mentaal verval (dementie, Alzheimer, ziekte van Korsakov, etc.), een psychiatrisch ziektebeeld (psychose), maar kan tevens een gevolg zijn van mentale retardatie (verstandelijke beperking, intellectuele stoornis, mentale handicap). Mentale retardatie (letterlijk geestelijke achterstand) is een ontwikkelingsstoornis waarbij de verstandelijke vermogens zich niet met de normale snelheid ontwikkelen en meestal een gemiddeld niveau niet zullen bereiken. De persoon heeft door het cognitief tekort moeite om volledig te functioneren, in vergelijking met leeftijdgenoten. Voorbeelden van mentale retardatie zijn: het syndroom van Down, autisme, dyslexie, Asperger-syndroom, etc.² Een voogd staat in voor de persoon van een minderjarige en diens goederen, indien de minderjarige geen ouders meer heeft. Dit in tegenstelling tot een bewindvoerder, die zich beperkt tot meerderjarige personen.

Sedert 1 september 2014 is er een nieuwe wet rond bewindvoering van kracht. Er wordt nu geopteerd voor het begrip 'rechterlijke bescherming' in plaats van 'voorlopig bewind'. Men streeft als het ware naar een bescherming die strookt met de menselijke waardigheid. Het voorlopige bewind (enkel over de goederen), de verlengde minderjarigheid, het statuut van verkwister en de gerechtelijke onbekwaamverklaring worden afgeschaft. De statuten kenden beperkingen en gaven een achterhaald beeld over de beschermde persoon dat niet langer voldeed aan de internationale mensenrechtenverdragen.³ De bestaande regeling met betrekking tot de onbekwaamheidsstatuten was sterk verouderd en kende een te beperkt toepassingsgebied. Daarnaast oefenden de Aanbevelingen van de Raad van

¹ Art. 488/1 BW

² Wikipedia (2016). *Mentale retardatie*. https://nl.wikipedia.org/wiki/Mentale_retardatie#Gradaties

³ Nys, H. & Boddez, L. (2014). *Nieuw beschermingsstatuut meerderjarige wilsonbekwamen: impact op zorginstellingen*. Brussel, België: Zorgnet Vlaanderen vzw.

Europa van 2004 en het VN-Verdrag van 13 december 2006 betreffende de rechten van personen met een handicap ook druk uit op ons land om de regeling aan te passen. Al deze statuten zijn verenigd in een nieuwe wetgeving waarin rechtsbescherming voorzien wordt, niet enkel voor het beheer van goederen, maar ook voor persoonsgebonden aangelegenheden. De bescherming kan bijstand en/of vertegenwoordiging zijn. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen gerechtelijke en buitengerechtelijke bescherming. De buitengerechtelijke bescherming geniet de voorkeur.

Deze maatregel is ten eerste belangrijk voor de persoon in kwestie. De vrederechter opteert voor een bescherming op maat omtrent de beslissingen inzake de persoon en de goederen van de persoon. De vrederechter kijkt wat de persoon in kwestie al dan niet nog zelf kan. De mogelijkheden en bekwaamheid van de persoon, vormen het vertrekpunt van de vrederechter. In de mate van het mogelijke wordt de persoon maximaal betrokken. Tevens wordt er veel aandacht geschonken aan de sociale omgeving van de persoon. Bescherming op maat, staat centraal. De vrederechter bepaalt de handelingen waarvoor de beschermde persoon onbekwaam is, met inachtneming van de persoonlijke omstandigheden en de gezondheidstoestand. Hij somt deze handelingen uitdrukkelijk op in zijn beschikking. De beschermde persoon wordt voor deze handelingen onbekwaam verklaard. De beschermde persoon blijft handelingsbekwaam tot het tegendeel bewezen is. Er moeten als het ware bewijzen zijn die staven dat de beschermde persoon voor een bepaalde handeling onbekwaam wordt geacht.⁴ Een bewindvoerder neemt beslissingen zoals een goede huisvader zou doen, hij doet dit als het ware in het belang van de persoon. Dit kan omschreven worden als preventie op microniveau. Ook voor de omgeving kan het (laten) nemen van zo'n beslissingen zeer cruciaal zijn. Men kan op deze manier de persoon in kwestie beschermen. Het begrip 'preventie op mesoniveau' is hier op zijn plaats. Preventie is niet enkel waardevol op micro- en mesoniveau, maar ook op macroniveau. Voor de samenleving is het cruciaal dat er beroep kan worden gedaan op een bewindvoerder om de persoon in kwestie te beschermen. De beslissingen worden dan wel genomen voor de persoon, maar de beschermde persoon en zijn familie hebben wel nog een zekere inspraak omtrent hoe de beschermingsregeling er zou moeten uitzien. Wanneer de beschermde persoon zich in een vergevorderd stadium van dementie bevindt of wanneer er een verslavingsproblematiek aanwezig is binnen de familie, is dit niet mogelijk. Dit zijn slechts enkele voorbeelden.

⁴ Art. 492/1 BW

De voorkeur gaat uit naar het aanstellen van een familielid als bewindvoerder. Indien dit niet mogelijk is, zal men opteren voor een externe bewindvoerder. Ik vind het, naar mijn persoonlijke mening, zeer interessant dat de visie achter de wet is veranderd. Het is een goed gegeven dat er bepaalde beslissingen worden genomen omtrent de beschermde persoon, maar het is ook belangrijk dat, in de mate van het mogelijke, de desbetreffende persoon nog over een zekere autonomie kan beschikken. In de nieuwe wet staat autonomie centraal. De vrederechter zal in elk dossier maatwerk verrichten. De beschermde persoon en zijn familie kunnen, indien mogelijk, zelf mee bepalen hoe de beschermingsregeling er zou moeten uitzien. Het opzet van de nieuwe wet houdt in dat de bewindvoerders en de vrederechters nog meer rekening moeten houden met en vragen naar de mening van de beschermde persoon of zijn vertrouwenspersoon.

1.2 Doelstelling

Mijn onderzoek heeft als doelstelling het nieuwe bewind in de praktijk nader toe te lichten en te verduidelijken. Sedert 1 september 2014 is er een nieuwe wetgeving omtrent bewindvoering. Het is cruciaal dat deze wijzigingen ook moeten worden aangepast in de procedure en bestaande infobrief van het a.z. Vesalius te Tongeren, zodat de medewerkers op de hoogte blijven en de patiënten en betrokkenen juiste informatie krijgen, geschreven in verstaanbare 'mentsentaal'.

1.3 Onderzoeksvraag

Het nieuwe bewind in de praktijk: het uitwerken van een bruikbare procedure inzake de nieuwe wetgeving, het uitwerken van een infobrief voor patiënten en betrokkenen, het verwerven van inzicht in de nieuwe wetgeving, het toelichten van de aanvraagprocedure en het uitwerken van een stappenplan voor de aanvrager.

2. Bespreking stageplaats

Ik loop stage bij de dienst patiëntenbegeleiding van het a.z. Vesalius te Tongeren. Hier wordt men regelmatig geconfronteerd met patiënten die beginnend wilsonbekwaam zijn. Aangezien er nog geen procedure en stappenplan inzake bewindvoering aanwezig waren binnen het ziekenhuis, leek het mij een interessant gegeven om me hier in te verdiepen. Een infobrief was wel aanwezig, maar deze moest nog worden aangepast.

Administratieve, financiële en juridische hulpverlening, behoort tot een van de resultaatsgebieden van een sociaal werker binnen een ziekenhuis. Ze moeten de patiënt en mantelzorgers op een correcte en duidelijke manier informeren over bewindvoering, ze hiernaar doorverwijzen en/of het zelf effectief kunnen aanvragen van een bewindvoerder. De methodiek die de sociaal werkers binnen het a.z. Vesalius hanteren, is het **ontslagmanagement**. Op basis van een multidisciplinaire samenwerking, wordt er nagegaan hoe men het ontslag van de patiënt zo naadloos mogelijk kan laten verlopen en welke hulp er moet worden ingeschakeld na het ontslag. Dit hangt samen met voorgaand resultaatsgebied in kader van het verschaffen van gegronde informatie omtrent bewindvoering, het hiernaar kunnen doorverwijzen en/of het zelf kunnen aanvragen van een bewindvoerder.

Communicatie en overleg is eveneens een resultaatsgebied dat hoog in het vaandel wordt gedragen. Er moet een grondig overleg gebeuren met de patiënt zelf, om vervolgens in overleg te treden met de belanghebbende disciplines en met de familie. Het betrekken van de patiënt, familie, andere disciplines en externe diensten is dan ook cruciaal. Ook het resultaatsgebied '**onderzoek, rapportage en registratie**' is van belang. Als sociaal werker is het belangrijk om dergelijke situaties te kunnen opsporen en deze verder te onderzoeken. Dit kan door middel van het afnemen van een sociale anamnese van de patiënt of door het hebben van gesprekken met de familie. Op basis van verslaggeving wordt deze informatie gerapporteerd naar de belanghebbende externe diensten. Deze informatie moet tevens elektronisch worden ingegeven in Meddos en CPD (Centraal Patiëntendossier). Dit zijn twee programma's waar je alle informatie van een patiënt kunt terugvinden. Het is belangrijk dat de nodige informatie overhandigd wordt aan de patiënt en zijn familie. Er wordt daarom een infobrief inzake bewindvoering meegegeven aan de patiënt en zijn/haar familie. Het resultaatsgebied '**preventie, sensibiliseren en belangenbehartiging**' is hier op zijn plaats.

3. Theoretisch kader

3.1 Procedure inzake het nieuwe bewind in de praktijk

Doel

Inzicht verwerven inzake de nieuwe wetgeving rond bewindvoering, die sedert 1 september 2014 van kracht is gegaan. Medewerkers die werkzaam zijn binnen het a.z. Vesalius, patiënten en betrokkenen correcte informatie verschaffen, een zekere houvast bieden aan de hand van deze procedure.

Definities, begrippen en afkortingen

- **Sw:** sociaal werker
- **DPB:** dienst patiëntenbegeleiding
- **BV:** bewindvoering
- **WOP:** wet op de patiëntenrechten
- **Pat.:** patiënt
- **RVT:** rust- en verzorgingstehuis
- **KFBN:** Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat
- **BP:** beschermde persoon
- **VP:** vertrouwenspersoon
- **BW:** Burgerlijk Wetboek
- **Vertrouwenspersoon (bij BV):** een tussenpersoon die door de BP wordt aangeduid om zijn persoonlijke belangen en verlangens kenbaar te maken bij de bewindvoerder. Hij ondersteunt de BP en onderhoudt, voor zover mogelijk, nauwe contacten met de BP en pleegt op geregelde tijdstippen overleg met diens bewindvoerder.⁵
- **Vertrouwenspersoon (bij WOP):** staat de pat. bij tijdens het uitoefenen van zijn patiëntenrechten, bijvoorbeeld bij verkrijgen van informatie of bij het inkijken van een medisch dossier.
- **Verzoekschrift:** aanvraag tot aanstellen van bewindvoerder, gericht tot de vrederechter van de verblijfsplaats waar de BP op dat moment verblijft.
- **Buitengerechtelijke bescherming:** laat toe dat een wilsbekwame persoon een of meerdere lasthebbers kan aanduiden voor de vertegenwoordiging van zijn vermogensrechten, vanaf het ogenblik dat de persoon wilsbekwaam wordt. Op die manier kan de nog wilsbekwame persoon zelf aangeven hoe zijn vermogensbeheer moet worden georganiseerd voor wanneer hij dat zelf niet meer kan. Om dit te kunnen organiseren wordt er gebruik gemaakt van een lastgeving. Dit houdt in dat

⁵ Art. 501/2 BW

een persoon (lastgever) een volmacht kan geven voor het volledige/gedeeltelijke beheer van zijn goederen aan een vertrouweling (lasthebber), meestal een familielid. De lastgever blijft wel handelingsbekwaam. Er is geen sprake van een tussenkomst door de rechter. Herroeping of wijziging is steeds mogelijk. De registratie van de lastgeving moet gebeuren vóór de lastgever wilsonbekwaam wordt. De lasthebber moet eveneens officieel geregistreerd zijn bij de notaris of het vredegerecht. Deze maatregel geniet de voorkeur, omdat het de mensen de kans geeft om hun leven zo veel mogelijk in eigen handen te houden. Als dit onvoldoende is, wordt overgegaan tot de rechterlijke bescherming. Lastgeving kan ook gecombineerd worden met BV.⁶

- **Handelingsbekwaam:** de bevoegdheid om rechten en plichten zelf en zelfstandig uit te oefenen.⁷
- **Handelingsonbekwaam:** iemand waarvan de rechter oordeelt niet bekwaam te zijn om zelfstandig rechtshandelingen te stellen. Voor de uitoefening van zijn rechten en de vervulling van zijn plichten wordt hij vertegenwoordigd, iemand anders treedt op in zijn naam. Men kan ook gedeeltelijk handelingsonbekwaam worden gesteld.⁸
- **Wilsbekwaam:** een situatie waarbij iemand zelf kan bepalen of hij toestemming geeft voor het uitvoeren van een medische behandeling.⁹
- **Wilsonbekwaam:** is geen juridische term, maar wordt gebruikt in de gezondheidszorg. Het heeft te maken met beslissingen over gezondheid. Voor medische behandelingen moet een pat. toestemming geven. Als hij daartoe niet in staat is, bijvoorbeeld omdat hij in coma ligt of ernstig in de war is, dan schat een arts in dat hij wilsonbekwaam is. Iemand is wilsonbekwaam als hij de informatie over zijn ziekte niet kan begrijpen, niet begrijpt wat de gevolgen zijn van zijn besluit en/of geen besluit kan nemen. Wilsonbekwaamheid geldt voor één bepaalde situatie. De arts moet bij elke volgende situatie opnieuw beoordelen of de pat. al dan niet in staat is om een beslissing te nemen. Het is van belang dat er goed overlegd wordt tussen behandelaars, de patiënt en de naaste familie.¹⁰
- **Lastgeving:** lastgeving of volmacht is een handeling, waarbij een persoon aan een ander de macht geeft om iets voor de lastgever en in zijn naam te doen. Het contract

⁶ Van Dorsselaer, I. (2014). *Hoe jezelf en je vermogen beschermen wanneer je het niet (meer) alleen kan?*. Brussel: Koning Boudewijnstichting, Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat, Federale Overheidsdienst Justitie.

⁷ Art. 491 BW

⁸ Mens en recht: informatie over recht en samenleving. *Bekwaamheid en onbekwamen*. <http://www.mensenrecht.be/geesteszieken>

⁹ Nederlandse encyclopedie. *Wilsbekwaam*. <http://www.encyclo.nl/begrip/wilsbekwaam>

¹⁰ Goed vertegenwoordigd. *Wils(on)bekwaamheid*. <http://www.goedvertegenwoordigd.nl/faq/wanneer-ben-je-wilsonbekwaam/>

komt slechts tot stand door de aanneming van de lasthebber.¹¹ Het omvat alleen de daden van beheer.¹²

- **Lastgever:** een persoon die in het kader van lastgeving een last verstrekt.¹³
- **Lasthebber:** een persoon die een last ontvangt en op grond van de lastgeving of in eigen naam of in naam van de lastgever handelt.¹³
- **Rechterlijke bescherming:** de vrederechter ontwerpt een begeleiding op maat van de BP. Dit wordt enkel toegepast als de buitengerechtelijke bescherming niet (meer) volstaat om de belangen te behartigen van de meerderjarige die dit, omwille van zijn gezondheidstoestand, zelf niet meer kan of die zich bevindt in een staat van verkwisting.
- **Verkwisting:** personen die al hun inkomsten verspillen aan nutteloze uitgaven. Voor deze personen kan een bewind worden uitgewerkt dat zich beperkt tot het systeem van bijstand voor het beheer van de goederen.
- **Bijstand:** BP stelt zelf de handelingen, maar doet dit niet zelfstandig. De bewindvoerder dient telkens zijn toestemming te geven. Voor de verkwisters zal deze keuze worden geopteerd.¹⁴ De bewindvoerder moet de BP zo veel mogelijk betrekken bij de handelingen die hij stelt. Indien de bewindvoerder de BP schade heeft berokkend, kan hij enkel aansprakelijk worden gesteld voor zijn bedrog en zware schuld.¹⁵
- **Vertegenwoordiging:** de vrederechter kan slechts vertegenwoordiging bevelen indien bijstand niet volstaat. De vrederechter moet dit echter wel motiveren. De bewindvoerder handelt in naam en voor rekening van de BP.¹⁴ De bewindvoerder moet de BP zo veel mogelijk betrekken bij de handelingen die hij stelt en pleegt regelmatig overleg met de BP of diens VP.¹⁶
- **Bewindvoerder:** een persoon die, tijdelijk of definitief, door de vrederechter wordt aangesteld voor het beheer van de goederen en/of voor de uitoefening van de persoonlijke rechten. De vrederechter moet bepalen voor welke handelingen de BP onbekwaam is. BV heeft tot doel de belangen van de BP te behartigen. Zij bevordert, in de mate van het mogelijke, de autonomie van de BP.¹⁷
- **Bewindvoerder over de persoon:** een persoon die de BP bijstaat of vertegenwoordigt bij het stellen van handelingen met betrekking tot zijn persoon,

¹¹ Art. 1984 BW

¹² Art. 1988 BW

¹³ Lycaeus Juridisch Woordenboek. *Lastgever en lasthebber.*
<http://www.juridischwoordenboek.nl/woordenboeklae.html#15505>

¹⁴ Art. 494 BW

¹⁵ Art. 498/2 BW

¹⁶ Art. 499/1 lid 3 BW

¹⁷ Art. 497 BW

waarvoor hij onbekwaam werd verklaard overeenkomstig artikel 492/1. (zie ‘wat zijn de bevoegdheden van een bewindvoerder’)¹⁸

- **Bewindvoerder over de goederen:** een persoon die de BP bijstaat of vertegenwoordigt bij het stellen van handelingen met betrekking tot zijn goederen, waarvoor hij onbekwaam werd verklaard overeenkomstig artikel 492/1. (zie ‘wat zijn de bevoegdheden van een bewindvoerder’)¹⁸
- **Beschermde persoon:** een meerderjarig persoon die onbekwaam werd verklaard om één of meerdere handelingen te stellen.¹⁸
- **Private stichting:** wordt opgericht door een rechtshandeling van één of meer natuurlijke personen of rechtspersonen waarbij een vermogen wordt aangewend ter verwezenlijking van een bepaald belangeloos doel. De stichting mag geen stoffelijk voordeel verschaffen aan de stichters, bestuurders, of enig ander persoon, behalve, in dit laatste geval, indien dit kadert in de verwezenlijking van het belangeloos doel.¹⁹

Toepassingsgebied

Deze procedure is bedoeld voor meerderjarigen wiens gezondheidstoestand hen al dan niet tijdelijk belet om hun belangen van vermogensrechtelijke of persoonsgebonden aard, geheel of gedeeltelijk waar te nemen. Dit kan zowel op fysisch vlak (bv omwille van beperkte mobiliteit) en/of op psychisch vlak (demente bejaarden, mentaal gehandicapten, personen met psychische aandoeningen en/of lichamelijke aandoeningen, comateuze patiënten, zware alcoholisten en verslaafden, personen met een onweerstaanbare koopdrift, etc.).

Er is een lijst met ziektebeelden in voorbereiding, dat het werk van de bewindvoerders en vrederechters zal vergemakkelijken. (zie bijlage 1)

Verantwoordelijken

Deze procedure mag uitgevoerd worden door de pat. zelf, de familie, de (huis)arts, de sw van de DPB, de psychologische dienst, het vredegerecht, de gemeente die het attest moet afleveren, etc.

Indicaties/contra-indicaties

Degene die in aanmerking komen voor BV, werden opgesomd onder de titel ‘toepassingsgebied’ (zie ‘toepassingsgebied’). Meerderjarigen die nog handelingsbekwaam zijn, komen niet in aanmerking voor BV.

¹⁸ Art. 494 BW

¹⁹ Art. 27 Wet 27 juni 1921 betreffende de vereniging zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen.

WOP en BV zijn twee verschillende begrippen, maar hebben eveneens enkele raakvlakken. Deze worden in onderstaande uitleg geïllustreerd.

WOP	BV
Wettelijk vertegenwoordiger	Bewindvoerder over gelden en goederen
Vertrouwenspersoon	Bewindvoerder over persoon
Cascadesysteem	Vertrouwenspersoon

Tabel wordt verduidelijkt door onderstaande uitleg.

A. Vertrouwenspersoon

Zowel bij WOP als bij BV is er sprake van een VP. Deze mogen niet met elkaar verward worden, ze hebben echter een verschillende rol.

- **BV:** de VP ondersteunt de BP bij het uitdrukken van zijn wil. Hij/zij is de verbindingspersoon tussen de BP en de vrederechter en houdt toezicht op de bewindvoerder(s). Ook ontvangt de VP alle informatie en kan alle nuttige informatie opvragen bij bewindvoerders.
- **WOP:** de VP ondersteunt de pat. tijdens het uitoefenen van zijn patiëntenrechten, bijvoorbeeld bij verkrijgen van informatie of bij het inkijken van een medisch dossier. Hij kan geen beslissingen nemen in plaats van de pat. De pat. is nog wilsbekwaam.

B. Wettelijk vertegenwoordiger en cascadesysteem

Als de pat. bekwaam wordt geacht door de arts, dan oefent deze zelf zijn patiëntenrechten uit. Wanneer een meerderjarige pat. niet meer in staat is zijn rechten zelf uit te oefenen, zullen deze worden uitgeoefend door een **vertegenwoordiger**. Bij de WOP kunnen ook minderjarigen beroep doen op een vertegenwoordiger. Dit in tegenstelling tot BV, want hier moet het gaan om meerderjarige personen. Wanneer de pat. formeel iemand heeft aangeduid als vertegenwoordiger, zal die persoon zijn rechten uitoefenen. Op buitengerechtelijk vlak kan er ook een wettelijk vertegenwoordiger aangeduid worden, een lasthebber, deze beslist dan over de goederen van de BP.

De nieuwe wet inzake BV bepaalt dat, wanneer er vooraf geen vertegenwoordiger is aangeduid, de **aangestelde bewindvoerder over de persoon** de patiëntenrechten kan uitoefenen. Een bewindvoerder kan ook een vertegenwoordigingsopdracht krijgen, wat betekent dat hij in de plaats en voor de rekening van de BP handelt en beslist. Hij heeft daarvoor een bijzondere machtiging nodig van de vrederechter. Slechts indien er geen bewindvoerder over de persoon is of indien hij geen bijzondere machtiging verkrijgt van de vrederechter, worden de patiëntenrechten uitgeoefend overeenkomstig de huidige

cascaderegeling (zie figuur 1).²⁰ Deze bepaalt een volgorde van personen die de patiëntenrechten (recht op kwaliteitsvolle dienstverlening, recht op vrije keuze van zorgverstreker, recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, recht op informatie over de eigen gezondheidstoestand, recht op inzage en afschrift van het patiëntendossier, recht op het geven van toestemming, recht om een klachtenbemiddeling en recht op pijnbestrijding) kunnen uitoefenen.

Als eerste oefent de **samenwonende echtgenoot of de wettelijk/feitelijk samenwonende partner** de patiëntenrechten uit. Wanneer deze er niet is of dit niet wenst te doen, worden de rechten in opeenvolgende volgorde uitgeoefend door een **meerderjarig kind**, een **ouder** en een **meerderjarige broer of zus** van de pat. Wanneer ook deze personen de rechten niet wensen uit te oefenen, wanneer ze ontbreken of wanneer er een conflict optreedt tussen personen van eenzelfde rang (bijvoorbeeld tussen meerdere kinderen of meerdere broers), zal de betrokken **beroepsbeoefenaar** (arts, tandarts, apotheker, vroedvrouw, kinesitherapeut, verplegend personeel en paramedici), in overleg met het multidisciplinair team, de belangen van de pat. behartigen. Hij treedt als het ware op als belangenbehartiger, niet als vertegenwoordiger. In geval van een dringende behandeling en/of bij onduidelijkheid over een al dan niet voorafgaande wilsuitdrukking van de pat. of zijn vertegenwoordiger, mag de beroepsbeoefenaar in het belang van de pat. zelf beslissen om al dan niet over te gaan tot behandeling.²¹ Indien de vertegenwoordiger een beslissing neemt aangaande een bedreiging van het leven van de pat. of een ernstige aantasting van diens gezondheid, mag de beroepsbeoefenaar hier van afwijken.²² Als de pat. op het moment van wilsbekwaamheid hieromtrent zijn schriftelijke toestemming heeft gegeven, mag de beroepsbeoefenaar hier niet van afwijken.²³

Belangrijk om te weten omtrent een opname in een RVT: “als ik oordeel dat de BP onbekwaam is om te oordelen over de verblijfplaats en er is een bewindvoerder over de persoon aangesteld, dan komt die beslissing toe aan de bewindvoerder over de persoon. Maar de bewindvoerder zal ook altijd mijn machtiging moeten vragen.” (Vrederechter Rita Struyf)

²⁰ Art. 14 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt.

²¹ Art. 8 lid 2 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt; Delbeke, E. & Eggermont, S. (2013). *De geïnformeerde toestemming van (de vertegenwoordiger van) de bewusteloze patiënt*. http://www.monardlaw.be/publications/-/asset_publisher/sfxddM7ZdWTD/content/de-geinformeerde-toestemming-van-de-vertegenwoordiger-van-de-bewustelozepatient;jsessionid=3E0006BCE62B9C663F59B5FA2F6955B0

²² Art. 15 lid 2 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt.

²³ Art. 8 lid 4 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt.

Figuur 1: Cascaderegeling



24

Je bent meerderjarig en wilsbekwaam		Je oefent zelf je rechten uit
Je bent meerderjarig en wilsbekwaam	Je hebt vroeger een vertegenwoordiger aangeduid	De door jou aangeduide vertegenwoordiger oefent je rechten uit
	De vrederechter heeft een bewindvoerder aangesteld die handelingen over de persoon stelt	De bewindvoerder zal, mits bijzondere toestemming van de vrederechter, je rechten als pat. uitoefenen
	Je hebt geen vertegenwoordiger aangeduid en de vrederechter heeft geen bewindvoerder aangesteld	Je samenwonende echtgenoot, je wettelijk of feitelijk samenwonende partner oefent je rechten uit
		Wanneer er geen partner is of hij/zij dit niet wenst op te nemen, oefent een meerderjarig kind je rechten uit
	Wanneer er geen kind is of hij/zij dit niet wenst op te nemen, oefent één van je ouders je rechten uit	
	Wanneer er geen ouder is of hij/zij dit niet wenst op te nemen, oefent een meerderjarige broer of zus je rechten uit	

²⁴ Vlaams Patiëntenplatform vzw (2013). *Wijzigingen in de wet patiëntenrechten door het nieuwe beschermingsstatuut*. <http://www.vlaamspatiëntenplatform.be/nieuwsbrieven/item/wijzigingen-in-de-wet-patiëntenrechten-door-het-nieuwe-beschermingsstatuut>

		Wanneer er geen broer of zus is of hij/zij dit niet wenst op te nemen, zal een beroepsbeoefenaar jouw belangen als pat. behartigen (eventueel in multidisciplinair overleg)
--	--	--

C. Bewindvoerder over de gelden en goederen en bewindvoerder over de persoon

Deze begrippen worden toegelicht in de werkwijze (zie 'wat zijn de bevoegdheden van een bewindvoerder?').

Benodigd materiaal

- [Verzoekschrift tot instelling van een beschermingsmaatregel](#) (bevat tevens het omstandig geneeskundig verslag en de pro fisco verklaring). Zie bijlage 2.
- Attest van woonst
- Verblijfsattest (indien de pat. op een andere plaats verblijft dan zijn domicilieadres, bv in het ziekenhuis)

Werkwijze

Algemene principes van bewindvoering

- Wie kan bewindvoerder zijn?
 - ✓ Ouders;
 - ✓ Echtgeno(o)te, wettelijk samenwonende, persoon waarmee de BP een feitelijk gezin vormt, naaste familie, diegene die instaat voor de dagelijkse zorgen of een private stichting die zich uitsluitend inzet voor de BP;
 - ✓ Advocaten, sociaal assistenten;
 - ✓ Eén bewindvoerder over de persoon, met uitzondering van de ouders;
 - ✓ Een bewindvoerder over de goederen, tenzij het belang van de BP eist dat er verschillende zijn.²⁵
- Wie kan geen bewindvoerder zijn?
 - ✓ Personen ten aanzien van wie een rechterlijke of een buitengerechtelijke beschermingsmaatregel werd genomen;
 - ✓ Rechtspersonen, met uitzondering van de private stichting die zich uitsluitend inzet voor de BP;
 - ✓ Personeel van de instelling waar de BP verblijft;

²⁵ Art. 496/3 en art. 496/4 BW

- ✓ Personen die niet vrij over hun goederen kunnen beschikken (betreft uitsluitend het bewind over de goederen);
 - ✓ Personen die uit het ouderlijk gezag zijn ontzet.²⁶
- Wat zijn de bevoegdheden van een bewindvoerder?

“De vrederechter bepaalt de omvang van de bevoegdheden van de bewindvoerder. De vrederechter kan te allen tijde hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van de BP of van elke belanghebbende evenals van de procureur des Konings of de bewindvoerder, bij een gemotiveerde beschikking, een einde maken aan de opdracht van de bewindvoerder, zijn bevoegdheden wijzigen of hem vervangen.”²⁷

 - **Bijstand of vertegenwoordiging** (zie ‘definities, begrippen en afkortingen’)
 - ❖ Belangrijk om te weten: bijstand heeft voorrang op vertegenwoordiging.²⁸
 - **Bewind over de persoon** (zie tabel)
 - ❖ Een bewindvoerder uit de onmiddellijke omgeving van de BP, geniet de voorkeur.
 - ❖ De voorkeur gaat uit naar een aanstelling van eenzelfde bewindvoerder over de persoon als over de goederen.²⁹
 - ❖ Er kan slechts één bewindvoerder zijn over de persoon, met uitzondering van de ouders.³⁰
 - **Bewind over de goederen** (zie tabel)
 - ❖ Een bewindvoerder uit de onmiddellijke omgeving van de BP, geniet de voorkeur.
 - ❖ De voorkeur gaat uit naar een aanstelling van eenzelfde bewindvoerder over de persoon als over de goederen.²⁹
 - ❖ Er kunnen meerdere bewindvoerders over de goederen worden aangesteld. De vrederechter verduidelijkt dan hun bevoegdheden en de manier waarop ze deze bevoegdheden uitoefenen.³¹
 - ❖ De bewindvoerder heeft tot taak de goederen van de BP als een goede huisvader te beheren of de BP in dat beheer bij te staan.³²
 - ❖ De bewindvoerder besteedt de inkomsten van de BP aan diens onderhoud, verzorging en welzijn, en vordert de toepassing van de sociale wetgeving in

²⁶ Art. 496/6 BW

²⁷ Art. 488bis onderdeel D BW

²⁸ Art. 492/2 BW

²⁹ Art. 496/3 BW

³⁰ Art. 496/4 lid 1 BW

³¹ Art. 496/4 lid 2 BW

³² Art. 488bis lid 1 onderdeel F BW

het belang van de BP. Hij kan eventueel, na overleg met de BP, VP en bewindvoerder over de persoon, zakgeld toekennen aan de BP.³³

- ❖ Met uitzondering van de echtgenoot ofwel door toestemming van de vrederechter, kan de bewindvoerder nooit de goederen van BP verkrijgen.³⁴ “Tijdens het mandaat mogen de kinderen geen voordeel ontvangen van de BP. De kinderen kunnen wel erven ingevolge het wettelijk systeem van erfopvolging.” (Vrederechter Rita Struyf)

Bewind over de goederen	Bewind over de persoon
<p>De vrederechter moet oordelen over:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Het vervreemden van zijn goederen; 2) Het aangaan van een lening; 3) Het in pand geven of hypothekeren van zijn goederen alsook het geven van de toestemming tot doorhaling van een hypothecaire inschrijving, met of zonder kwijting, en van de overschrijving van een bevel tot uitvoerend beslag zonder betaling; 4) Het afsluiten van een pachtcontract (= huurovereenkomst voor landbouwgronden), een handelshuurovereenkomst of een gewone huurovereenkomst van meer dan 9 jaar; 5) Het aanvaarden of verwerpen van een nalatenschap (erfenis), een algemeen legaat (erflater gaat zijn volledige nalatenschap schenken) of een legaat onder algemene titel (erflater gaat een deel van zijn goederen nalaten); 6) Het aanvaarden van een schenking of een legaat onder bijzondere titel (gaat over bepaalde voorwerpen zoals een auto, uurwerk, schilderij, etc.); 7) Het optreden in rechte als eiser en verweerder; 8) Het afsluiten van een overeenkomst van onverdeeldheid; 9) Het aankopen van een onroerend goed; 10) Het aangaan van een dading (compromis) of het afsluiten van een arbitrageovereenkomst; 11) Het voortzetten van een handelszaak; 	<p>De vrederechter moet oordelen over:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) De keuze van zijn verblijfplaats; 2) Het geven van toestemming tot huwen; 3) Het instellen van en zich verweren tegen een vordering tot nietigverklaring van het huwelijk; 4) Het instellen van en zich verweren tegen een vordering tot EOO (Echtscheiding door Onherstelbare Ontwrichting); 5) Het indienen van een verzoek tot EOT (Echtscheiding door Onderlinge Toestemming); 6) Het instellen van en zich verweren tegen een vordering tot scheiding van tafel en bed; 7) Het erkennen van een kind; 8) Het voeren van gedingen (= geschil, proces) als eiser (de partij die de procedure start) of als verweerder (gedaagde, degene tegen wie een eis of vordering wordt gericht) betreffende zijn afstamming; 9) De uitoefening van het ouderlijk gezag over de persoon van de minderjarige; 10) De aflegging van een verklaring van wettelijke samenwoning, alsook de beëindiging hiervan; 11) Het afleggen van een verklaring tot verkrijging van de Belgische nationaliteit; 12) De uitoefening van de rechten tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer t.o.v. de verwerking van de persoonsgegevens; 13) De uitoefening van het recht tot antwoord;

³³ Art. 499/2 BW

³⁴ Art. 499/10 BW

- 12) Het berusten in een vordering betreffende onroerende rechten;
- 13) Het schenken onder levenden;
- 14) Het aangaan of wijzigen van een huwelijkscontract;
- 15) Het maken of herroepen van een uiterste wilsbeschikking (testament. Het is een notariële akte waarin je uitdrukkelijk aangeeft wat jij wilt dat er bij je overlijden met jouw nalatenschap moet gebeuren);
- 16) Het stellen van handelingen m.b.t. het dagelijkse beheer (aankopen doen, gelden innen, facturen betalen, etc.);
- 17) De uitoefening van het wettelijk bewind over de goederen van de minderjarige.³⁵



Bijzondere machtiging van de vrederechter vereist voor:

- 1° De goederen van de BP, m.u.v. de vruchten en de onbruikbare voorwerpen, te vervreemden, tenzij het beheer is opgedragen aan een vergunde instelling (bv AXA Bank, Belfius, KBC Bank, etc.).
 - 2° Een lening aan te gaan;
 - 3° De goederen van de BP te hypothekeren of in pand te geven of toestemming te geven tot doorhaling van een hypothecaire inschrijving, met of zonder kwijting, en van de overschrijving van een bevel tot uitvoerend beslag zonder betaling en van het ontslag van ambtshalve inschrijving;
 - 4° Een pachtcontract, handelshuurovereenkomst of gewone huurovereenkomst van meer dan 9 jaar te sluiten, alsook een handelshuurovereenkomst te hernieuwen;
 - 5° Een nalatenschap, algemeen legaat of legaat onder algemene titel te verwerpen of te aanvaarden, wat slechts onder voorrecht van boedelbeschrijving kan geschieden;
- !!! De vrederechter kan bij een met redenen omklede beschikking machtiging verlenen om een nalatenschap,*

- 14) Het richten van een verzoek tot naams- of voornaamswijziging;
- 15) De uitoefening van de rechten van de patiënt;
- 16) Het verlenen van toestemming om een experiment op de menselijke persoon uit te voeren;
- 17) Het verlenen van toestemming tot het wegnemen van organen (zowel bij leven als bij overlijden);
- 18) De uitoefening van het recht op weigering om een autopsie uit te voeren op zijn kind van minder dan 18 maanden;
- 19) Het verlenen van toestemming tot het wegnemen van lichaamsmateriaal bij levenden.³⁷



Bijzondere machtiging van de vrederechter vereist voor:

- 1° De verblijfplaats van de BP te wijzigen;
 - 2° De rechten bedoeld in de wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt uit te oefenen;
- !!! De vrederechter kan hieromtrent de machtiging verlenen voor de uitoefening van alle rechten die verband houden met een bepaalde medische behandeling. In geval van dringende noodzakelijkheid, mag de bewindvoerder zonder voorafgaande bijzondere machtiging optreden.*
- 3° De BP in rechte te vertegenwoordigen als eiser bij rechtsplegingen en handelingen.³⁸

³⁵ Art. 492/1 lid 2 BW

³⁷ Art. 492/1 lid 1 BW

³⁸ Art. 499/7 lid 1 BW

een algemeen legaat of een legaat zuiver te aanvaarden, rekening houdende met de aard en de omvang van het geërfde vermogen en voor zover de baten kennelijk de lasten van het geërfde vermogen overschrijden.

6° Een schenking of een legaat onder bijzondere titel te aanvaarden;

7° De BP in rechte vertegenwoordigen als eiser bij rechtsplegingen en handelingen, behoudens voor: burgerlijke partijstelling, geschillen m.b.t. huurcontracten of m.b.t. bewoning zonder akte of bewijs en vorderingen tot toepassing van de sociale wetgeving ten gunste van de BP;

8° Een overeenkomst van onverdeeldheid te sluiten;

9° Een onroerend goed aan te kopen;

10° Een dading aan te gaan of een overeenkomst tot arbitrage te sluiten;

11° Een handelszaak voort te zetten;

!!! Het bestuur van de handelszaak mag worden opgedragen aan een bijzondere bewindvoerder onder het toezicht van de bewindvoerder voor de goederen. De bijzondere bewindvoerder wordt aangewezen door de vrederechter. De vrederechter kan zijn toestemming tot voortzetting van de handelszaak te allen tijde intrekken

12° Souvenirs en andere persoonlijke voorwerpen, zelfs als het om voorwerpen van geringe waarde gaat, te vervreemden;

13° Te berusten in een vordering betreffende onroerende rechten;

14° De betalingsdienstaanbieders te machtigen op de betaalinstrumenten van de BP enig onderscheidingsteken aan te brengen.³⁶

Er zijn ook handelingen die niet vatbaar zijn voor bijstand of vertegenwoordiging door de bewindvoerder, dit zijn **hoogstpersoonlijke rechtshandelingen**. Deze kunnen enkel door de BP zelf gebeuren, mits machtiging van de vrederechter, die oordeelt over de bekwaamheid van de BP op het ogenblik van het verzoek. In geval van bijzondere machtiging, moet de BP aan de vrederechter vragen om een bepaalde handeling te mogen stellen. De vrederechter kan het statuut van wilsonbekwaam naar bekwaam wijzigen voor

³⁶ Art. 499/7 lid 2 BW

een bepaalde handeling. De vrederechter kan eveneens de VP horen. In geval de handeling samen met iemand anders gesteld moet worden, dan oefent de andere persoon de bevoegdheid alleen uit.

Het betreft volgende handelingen³⁹:

Rechtshandeling	Opvang onbekwaamheid
Geven van toestemming tot huwen	BP na machtiging
Het instellen van een vordering tot nietigverklaring van een huwelijk	BP na machtiging
Het vaststellen van de echtelijke verblijfplaats	Echtgeno(o)t(e) oordeelt
De toestemming om over de gezinswoning te beschikken	Echtgeno(o)t(e) oordeelt
Het indienen van verzoek tot EOO	BP na machtiging
Het indienen van een verzoek tot scheiding van tafel en bed	BP na machtiging
Het indienen van een verzoek tot EOT	BP na machtiging
De erkenning van een kind	BP na machtiging
De toestemming tot de erkenning	BP na machtiging
Het verzet tegen een rechtsvordering tot onderzoek naar moederschap of vaderschap	BP na machtiging
Het verlenen van toestemming tot adoptie	BP na machtiging
De uitoefening van het ouderlijk gezag over het minderjarige kind	Andere ouder oefent alleen het ouderlijk gezag uit
Het afleggen van een verklaring tot wettelijke samenwoning, alsook de beëindiging hiervan	BP na machtiging
Het verlenen van toestemming tot sterilisatie	Intieme handeling
Het verlenen van toestemming tot een handeling van medisch begeleide voortplanting	Intieme handeling
Geslachtsverandering	Intieme handeling
Het verzoek tot euthanasie	Intieme handeling
Het verzoek tot uitvoering van een zwangerschapsafbreking	Intieme handeling
Het verlenen van toestemming tot het stellen van handelingen die de fysieke integriteit of de intieme levenssfeer van de BP raken, onverminderd de afwijkende bepalingen opgenomen in bijzondere wetten	Rechtsonbekwaamheid, tenzij aanpassing statuut

³⁹ Art. 497/2 BW

Het verlenen van toestemming voor het gebruik van gameten (eicellen of zaadcellen) of embryo's in vitro voor onderzoekdoeleinden	Intieme handeling
De uitoefening van het recht op weigering om een autopsie uit te voeren op zijn kind van minder dan 18 maanden	Rechtsonbekwaamheid, tenzij aanpassing statuut
Het verlenen van de toestemming tot afneming van bloed en bloederivaten	Intieme handeling
Het schenken onder levenden, m.u.v. de gebruikelijke geschenken in verhouding tot het vermogen van de BP (bv oma wilt aan haar kleinkind een cadeau geven voor communie)	BP na machtiging
Het maken of herroepen van een uiterste wilsbeschikking	BP na machtiging
De uitoefening van politieke rechten (stemrecht)	Rechtsonbekwaamheid, tenzij aanpassing statuut (bv mensen die tijdelijk onbekwaam zijn verklaard door drugproblematiek, maar die daarna perfect terug kunnen functioneren)

- Verslaggeving uitbrengen aan de vrederechter

- **Aanvangsverslag:** enkel verplicht in geval van **vertegenwoordiging**.

- ✓ **De bewindvoerder over de persoon:** bezorgt één maand na de aanvaarding van zijn aanwijzing een verslag over de leefsituatie van de BP aan de vrederechter, aan de BP en aan diens VP. De bewindvoerder kan hieromtrent een verlenging vragen, aangezien de termijn van één maand vaak als onhaalbaar wordt geacht. De vrederechter kan ervoor opteren om het verslag niet over te maken aan de BP, voor zover deze niet in staat is ervan kennis te nemen.⁴⁰
 - ✓ **De bewindvoerder over de goederen:** bezorgt één maand na de aanvaarding van zijn aanwijzing een verslag over de vermogenstoestand en inkomstenbronnen van de BP aan de vrederechter, aan de BP en aan diens VP. De bewindvoerder kan hieromtrent een verlenging vragen, aangezien de termijn van één maand vaak als onhaalbaar wordt geacht. De vrederechter kan ervoor opteren om het verslag niet over te maken aan de BP, voor zover deze niet in staat is ervan kennis te nemen.⁴⁰

⁴⁰ Art. 499/6 BW

➤ **Jaarlijks verslag:**

✓ **De bewindvoerder over de persoon:**

- ⇒ **Bijstand:** brengt jaarlijks schriftelijk verslag uit aan de vrederechter, aan de BP, aan diens VP en aan de bewindvoerder over de goederen. De vrederechter kan ervoor opteren om het verslag niet over te maken aan de BP, voor zover deze niet in staat is ervan kennis te nemen. De vrederechter bepaalt wanneer en hoe de bewindvoerder over de persoon verslag uitbrengt. De vrederechter vermeldt onderaan het verslag zijn goedkeuring, met eventuele op- of aanmerkingen.⁴¹
- ⇒ **Vertegenwoordiging:** zie 'jaarlijks verslag, de bewindvoerder over de persoon, bijstand'. De vrederechter vermeldt onderaan het verslag zijn goedkeuring, met eventuele op- of aanmerkingen.⁴²

✓ **De bewindvoerder over de goederen:**

- ⇒ **Bijstand:** brengt jaarlijks schriftelijk verslag uit aan de vrederechter, aan de BP, aan diens VP en aan de bewindvoerder over de persoon. De vrederechter kan ervoor opteren om het verslag niet over te maken aan de BP, voor zover deze niet in staat is ervan kennis te nemen. De vrederechter bepaalt wanneer en hoe de bewindvoerder over de goederen verslag uitbrengt. De vrederechter vermeldt onderaan het verslag zijn goedkeuring, met eventuele op- of aanmerkingen.⁴³

- ⇒ **Vertegenwoordiging:** zie 'jaarlijks verslag, de bewindvoerder over de goederen, bijstand'. De vrederechter keurt in een proces-verbaal het verslag goed, dit vermeldt hij onderaan het verslag, met eventuele op- of aanmerkingen.⁴⁴

→ Dit verslag moet de volgende elementen bevatten:

- ❖ Een kopie van het laatste rekeninguittreksel en eventueel een attest van de bank, dit ter staving van de in het verslag vermelde saldi.
- ❖ Vereenvoudigde boekhouding omtrent de balans met in- en uitgaven. Alle uitgaven moeten bewezen kunnen worden. De bewindvoerder kan best alle rekeninguittreksels bewaren. De vrederechter kan een technisch adviseur aanwijzen wanneer blijkt dat de rekening tekortkomingen vertoont. Deze kosten vallen dan ten laste van de bewindvoerder.⁴⁴

⁴¹ Art. 498/3 lid 1 en 3 BW

⁴² Art. 499/14 lid 1 BW

⁴³ Art. 498/3 lid 2 en 3 BW

⁴⁴ Art. 499/14 lid 2 BW

- **Eindverslag:** regels gelden **zowel voor bijstand als voor vertegenwoordiging**.
 - ✓ De bewindvoerder over de persoon: bezorgt, één maand na de beëindiging van zijn opdracht, een verslag aan de belanghebbende personen (BP, VP, nieuwe bewindvoerder over de persoon, bewindvoerder over de goederen) over de reden van stopzetting en de levensomstandigheden van de BP. De vrederechter keurt in een proces-verbaal het verslag goed, dit vermeldt hij onderaan het verslag, met eventuele op- of aanmerkingen.⁴⁵
 - ✓ De bewindvoerder over de goederen: bezorgt, één maand na de beëindiging van zijn opdracht, een verslag aan de belanghebbende personen (BP, VP, nieuwe bewindvoerder over de goederen, bewindvoerder over de persoon) over de reden van stopzetting en de vermogenstoestand van de BP. De vrederechter keurt in een proces-verbaal het verslag goed, dit vermeldt hij onderaan het verslag, met eventuele op- of aanmerkingen.⁴⁶

- Wat is een vertrouwenspersoon?

Een VP treedt op als bemiddelaar tussen de BP en de bewindvoerder. Deze is niet verplicht, maar wordt wel aanbevolen om zo de betrokkenheid van het sociaal netwerk te vergroten. Hij maakt de persoonlijke belangen en verlangens van de BP kenbaar bij de bewindvoerder en houdt toezicht op de goede werking van het bewind.⁴⁷ De keuze van een VP kan zowel door de vrederechter als door de BP zelf gebeuren. Ofwel stelt de vrederechter ambtshalve een VP aan, ofwel kiest de BP een of meerdere vertrouwenspersonen bij de aanvang of tijdens het bewind door middel van een schriftelijk of mondeling verzoek bij de vrederechter. Een VP hoeft niet noodzakelijk tot de familie- of vriendenkring te behoren, het kan ook een verpleegkundige of sw zijn. Een aantal personen kan geen VP zijn, zoals de bewindvoerder van de BP, personen die zelf onder buitengerechtelijke of rechterlijke bescherming staan, rechtspersonen, personen die volledig ontzet zijn uit het ouderlijk gezag en ingeval het bewind wordt uitgeoefend door beide ouders of één van beide, een bloedverwant van de BP t.e.m. de tweede graad ((adoptie)ouders, (adoptie)kinderen, broers en zussen, grootouders, kleinkinderen). In het belang van de BP, kan de vrederechter echter van dit laatste geval afwijken.⁴⁸ Een VP fungeert als een soort klokkenluider die de vrederechter op de hoogte moet brengen wanneer de bewindvoerder zijn taak niet adequaat uitvoert en zich zodoende niet als “een goede huisvader” gedraagt. De VP mag bovendien ook vervanging van de bewindvoerder vragen.

⁴⁵ Art. 499/17 lid 1 BW

⁴⁶ Art. 499/17 lid 2 BW

⁴⁷ Art. 494 BW

⁴⁸ Art. 501 BW

Figuur 2: Bewindvoerder(s)-vertrouwenspersoon

Bewindvoerder (s)	Vertrouwenspersoon
--------------------------	---------------------------

- Aanstelling door vrederechter
- Beheer persoon en of goederen
- Jaarlijks financieel verslag
- Geen personeel voorziening
- Max. 3 %
- beheerder

- Aanstelling door vrederechter
- Ondersteunen / geen beheer
- Inzicht in verslag
- Om het even wie
- Geen vergoeding
- tussenpersoon

- Wat is de bezoldiging van een bewindvoerder?

Een maximum van 3% van de inkomsten van de BP, met een toeslag voor de kosten die de bewindvoerder heeft moeten maken. Voor de vervulde buitengewone ambtsverrichtingen (bv verkoop van onroerende goederen, te huur stellen van onroerende goederen, procesvoering van de BP, verrichtingen inzake nalatenschappen of schenkingen, handelingen waarvoor een bijzondere machtiging vereist is, een plaatsing van BP in een RVT, etc.) kan de vrederechter ook een vergoeding toekennen. Indien er meerdere bewindvoerders zijn, zullen deze de bezoldiging moeten delen. Ouders die optreden als bewindvoerders, worden niet vergoed.⁴⁹

- Wie kan een aanvraag indienen?

- ✓ De te beschermen persoon zelf;
- ✓ Iedere belanghebbende;
- ✓ De Procureur des Konings;
- ✓ Ambtshalve door de vrederechter.⁵⁰

- Hoe wordt een aanvraag ingediend?

De aanvraag wordt ingediend door middel van een **verzoekschrift** (in drievoud), gericht aan de vrederechter door elke belanghebbende. Dit is een standaarddocument (zie bijlage 2). Er dient gerapporteerd te worden over de familiale, morele en materiële

⁴⁹ Art. 497/5 BW

⁵⁰ Art. 488bis lid 1 onderdeel B BW

leefomstandigheden die voor de vrederechter relevant kunnen zijn. De keuze van de bewindvoerder en/of VP en de aard en omvang van de bevoegdheden van bewindvoerder, kunnen hier ook in worden vermeld.⁵¹ De rechterlijke beschermingsmaatregel geldt vanaf de indiening van het verzoekschrift. Het verzoekschrift moet ondertekend worden door de verzoeker of zijn advocaat.⁵²

Bij het verzoekschrift moeten er 2 bijlagen worden toegevoegd, namelijk:

- 1) **Attest van verblijfplaats van de BP:** mag maximum 15 dagen oud zijn. Dit is een uittreksel van het bevolkingsregister waarop het domicilieadres wordt vermeld. Men kan dit aanvragen op de gemeente, dienst Burgerzaken, waar de patiënt gedomicilieerd is.
- 2) **Omstandig geneeskundige verklaring:** mag eveneens maximum 15 dagen oud zijn. De arts die deze verklaring opmaakt, mag geen bloed- of aanverwant zijn van de BP en mag niet verbonden zijn aan de instelling waar de BP verblijft.⁵³ Dit verslag moet door de arts worden ondertekend en gedateerd. In praktijk is dit meestal de huisarts. Het is belangrijk om vooraf de huisarts te informeren dat er een aanvraag inzake BV zal gebeuren en dat je het medisch attest zal opsturen met de vraag het zo snel als mogelijk terug te sturen. De overhandiging van de verklaring maakt geen schending uit van het beroepsgeheim.⁵⁴ Voor deze verklaring bestaat er een modelformulier waarin opgesomd wordt wat de arts moet vermelden, namelijk:
 - Als de BP zich kan verplaatsen;
 - De gezondheidstoestand van de BP;
 - De mentale toestand van de BP, zodat duidelijk wordt dat er een 'onvermogen tot beheer' bestaat.

In geval van hoogdringendheid of overmacht, mag het verzoekschrift zonder dit verslag worden ingediend. De vrederechter stelt dan een geneesheer-deskundige aan om alsnog een geneeskundige verklaring op te stellen.⁵³

- Waar wordt een aanvraag ingediend?

Een aanvraag dien je in bij de griffie van het vredegerecht waar de BP op dat ogenblik verblijft.

⁵¹ Infostrat. (2014). *De bewindvoering*. Buggenhout, België: Infostrat.

⁵² Art. 488bis lid 5 onderdeel B BW

⁵³ Art. 488bis lid 6 en 7 onderdeel B BW

⁵⁴ Struyf, R. (2014). *De wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus die strookt met de menselijke waardigheid*. Tongeren.: AZ Vesalius Dienst Patiëntenbegeleiding.

Voor de opgenomen pat. in het a.z. Vesalius is dit bij het Vredegerecht in Tongeren.
Kielenstraat 22 bus 5 3700 Tongeren
Tel 012 39 95 80
Fax 012 39 95 90
Vred.tongeren@just.fgov.be

- Behandeling van het verzoek

Per gerechtsbrief kan iedere belanghebbende worden opgeroepen om persoonlijk op de zitting te verschijnen. Ze kunnen eveneens vóór de dag van de zitting hun opmerkingen schriftelijk meedelen aan de vrederechter.⁵⁵ De vrederechter heeft aandacht voor de sociale omgeving van de BP en verzamelt alle nuttige informatie. De verzoeker en BP moeten wel voor de vrederechter verschijnen. Dit gebeurt achter gesloten deuren, om zo een schending van de private levenssfeer te vermijden.⁵⁶

- Wie wordt van de aanstelling op de hoogte gebracht?

Per gerechtsbrief worden alle betrokkenen alsook de BP op de hoogte gebracht van de beslissing van de vrederechter.

- Hoe wordt de bewindvoerder aangeduid?

- ✓ **Voorafgaande verklaring:**

Elke persoon ten aanzien van wie nog geen gerechtelijke beschermingsmaatregel werd genomen, kan een verklaring afleggen bij de vrederechter of notaris met zijn voorkeur voor een bewindvoerder. Die verklaring kan op elk moment herroepen worden en eventueel een nieuwe voorkeur uitdrukken. Wanneer de BP zich niet kan verplaatsen om een verklaring af te leggen, kan de vrederechter zich ook begeven naar de verblijfplaats of woonplaats van de BP. Deze verklaring moet, binnen de 15 dagen na het afleggen, worden opgenomen in het centraal register van de KFBN.⁵⁷

- ✓ **Geen voorafgaande verklaring:**

Indien er geen voorafgaande verklaring werd afgelegd, kiest de vrederechter zelf een bewindvoerder. De voorkeur gaat uit naar een gezins- of familielid. Op die manier wordt de vertrouwensrelatie gewaarborgd. Bij gebrek aan familie of bij onenigheid, zal de vrederechter een advocaat aanstellen.⁵⁸ Het aanstellen van een

⁵⁵ Art. 488bis lid 7 onderdeel B BW

⁵⁶ Infostrat. (2014). *De bewindvoering*. Buggenhout, België: Infostrat.

⁵⁷ Art. 496 BW

⁵⁸ Art. 488bis lid 1 onderdeel C BW

familiaal bewindvoerder is kosteloos, maar kent ook nadelen. Zo is er vaak een gebrek aan de nodige kennis en kent het gevolgen op relationeel vlak. Een externe bewindvoerder daarentegen heeft kennis van zaken, is objectief en zorgt voor een goed beheer.⁵⁹ Indien een professionele bewindvoerder enig persoonlijk (materieel) belang heeft bij het beheer van het vermogen, dient hij zich te onthouden.⁶⁰

Niemand is verplicht om de BV op zich te nemen.⁶¹ Indien de bewindvoerder zijn mandaat wenst te aanvaarden, dient hij dit schriftelijk binnen de 8 dagen te volbrengen, via een eenvoudige brief aan het vredegerecht.⁶²

- Geldigheidstermijn

Het bewind kan worden opgelegd voor bepaalde of onbepaalde duur. Na 2 jaar wordt het bewind geëvalueerd.⁶³

- Het aanstellen van een of meerdere bewindvoerders

De vrederechter zal in principe één bewindvoerder aanduiden. Deze persoon treedt zowel op voor de persoon als voor de goederen, tenzij dit tegenstrijdig is met de belangen van de BP.⁶⁴ Er kunnen meerdere bewindvoerders zijn over de goederen, maar slechts één over de persoon (met uitzondering van de ouders). De vrederechter kan in het belang van de BP verscheidene bewindvoerders over de goederen aanstellen. Hij verduidelijkt dan de bevoegdheden en de wijze waarop de bewindvoerders deze bevoegdheden uitoefenen. Elke bewindvoerder wordt geacht te handelen met instemming van de andere bewindvoerder(s).⁶⁵

- De beschikking van de vrederechter

Deze moet een aantal elementen bevatten:

- 1) **De partijen:**

Er wordt melding gemaakt van de BP, de VP en van de betrokken personen.⁶⁶

⁵⁹ Infostrat. (2014). *De bewindvoering*. Buggenhout, België: Infostrat.

⁶⁰ Art. 488bis lid 1 onderdeel H BW

⁶¹ Art. 496/5 BW

⁶² Art. 488bis lid 1 onderdeel C BW

⁶³ Art. 492/4 BW

⁶⁴ Art. 496/3 BW

⁶⁵ Art. 496/4 lid 1 en 2 BW

⁶⁶ Struyf, R. (2014). *De wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus die strookt met de menselijke waardigheid*. Tongeren.: AZ Vesalius Dienst Patiëntenbegeleiding.

2) **De noodzakelijkheid:**

Aantonen waarom een rechterlijke bescherming noodzakelijk is en waarom buitengerechtelijke bescherming niet volstaat.⁶⁷

3) **De bepaling van de onbekwaamheid:**

De vrederechter bepaalt voor welke vermogensrechten of persoonsrechten de te BP al dan niet bekwaam is. Hij houdt daarbij rekening met de persoonlijke omstandigheden en gezondheidstoestand van de BP. De vrederechter somt uitdrukkelijk de handelingen waarvoor de BP onbekwaam is op in zijn beschikking.⁶⁸ Hiernaast beslist de vrederechter over de noodzaak tot bijstand of vertegenwoordiging. Indien dit niet werd omgeschreven in de beschikking, is er enkel sprake van bijstand.⁶⁹

4) **Aanduiding van de bewindvoerder**

Zie 'hoe wordt de bewindvoerder aangeduid?'

- Publiciteit

Binnen de 15 dagen wordt de aanstelling van een bewindvoerder bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad. Een kennisgeving wordt bezorgd aan de burgemeester van de woonplaats, met inschrijving in het bevolkingsregister. Bijgevolg volgt een automatische melding in het Rijksregister.⁷⁰

- Rechten van de BP

- Recht op overleg en communicatie, informatierecht: de BP heeft recht om op de hoogte te worden gesteld omtrent de stappen die ondernomen worden op vermogensrechtelijk en/of persoonsgebonden vlak. De BP kan zich laten bijstaan door een VP naar keuze, mag vragen stellen aan de bewindvoerder en opheffing of vervanging van het bewind eisen.⁷¹
- Voorkeur uitdrukken voor een bewindvoerder.⁷¹
- "De wetgever maakt een onderscheid tussen het bijstandsregime en het vertegenwoordigingsregime. Het bijstandsregime is voor de randgevallen. Je bent eigenlijk te goed om onder bewind te staan, maar niet goed genoeg om het volledig alleen te doen. Dan is het de BP die het initiatief neemt, maar die dan wel groen licht moet krijgen van zijn bewindvoerder. Bij vertegenwoordiging gaat de

⁶⁷ Art. 492 BW

⁶⁸ Art. 492/1 BW

⁶⁹ Colle, A. (2010). *Procedure aanvraag voorlopige bewindvoering*. Gent, België: UZ Gent.

⁷⁰ Art. 488bis lid 1 onderdeel E BW

⁷¹ Nys, H. & Boddez, L. (2014). *Nieuw beschermingsstatuut meerderjarige wilsonbekwamen: impact op zorginstellingen*. Brussel, België: Zorgnet Vlaanderen vzw.

bewindvoerder alles beslissen. De rechten van de BP variëren naargelang het regime. Bij de vertegenwoordiging zijn de rechten relatief beperkt wat betreft de persoon aangaat.” (Vrederechter Rita Struyf)

- Hoe bewindvoering beëindigen?

“De vrederechter kan te allen tijde hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van de BP of diens VP of bewindvoerder of van elke belanghebbende evenals van de procureur des Konings, bij een met redenen omklede beschikking, een einde maken aan de rechterlijke beschermingsmaatregel of de inhoud ervan wijzigen.”⁷²

- Van rechtswege in geval van overlijden van de BP. In geval van afwezigheid van erfgenamen, kan de vrederechter de bewindvoerder over de goederen de nodige volmacht geven om zijn opdracht uit te oefenen tot 2 maanden na het overlijden. Het gaat om het betalen van de begrafeniskosten, andere bevoorrechte schuldvorderingen (de gerechtskosten die in het gemeenschappelijk belang van de schuldeisers zijn gemaakt, de gemaakte kosten tot behoud van de zaak, etc.)⁷³, rusthuiskosten die dateren vóór het overlijden van de BP en de betaling van de bezoldigingen en vergoedingen.⁷⁴
- Wanneer de gezondheid van de BP zo verbetert dat hij zijn bezittingen en handelingen van persoonsgebonden aard terug zelf kan beheren, mits voorlegging van een medisch attest.⁷⁵
- Wanneer iemand van de naaste familie zware fouten vaststelt, mag hij vragen de bewindvoerder te ontzetten en te vervangen.

De aanvraag tot beëindiging kan door iedere belanghebbende worden opgesteld.

⁷² Art. 492/4 BW

⁷³ Art. 19 en 20 van de hypotheekwet van 16 december 1851

⁷⁴ Art. 499/19 lid 1 en 2 BW

⁷⁵ Colle, A. (2010). *Procedure aanvraag voorlopige bewindvoering*. Gent, België: UZ Gent.

Stappenplan voor de aanvrager/verzoeker

1. Wees alert bij opname. Ga steeds na of de patiënt wilsbekwaam is en/of er een bewindvoerder aangesteld moet worden. Overleg hiervoor met de patiënt, de mantelzorg(er), het multidisciplinaire team én de huisarts.
2. Bespreek met de patiënt, mantelzorg(er) en in team:
 - De nood aan bewindvoering.
 - Het systeem, de aanvraagprocedure én de wetgeving van bewindvoering.
3. Geef de patiënt en mantelzorg(er) de volgende informatie/documenten mee:
 - [Infobrief bewindvoering](#)
 - [Hoe jezelf en je vermogen beschermen wanneer je het niet \(meer\) alleen kan?](#)
 - [Verzoekschrift tot instelling van een beschermingsmaatregel](#)
4. Bepaal in overleg met de mantelzorg(er) en/of patiënt wie de verzoeker zal zijn.

Enkel in behartigenswaardige situaties waarbij de belangen van de patiënt in het gedrag komen én wanneer er geen mantelzorg(er) is (die bereid is om als verzoeker op te treden), kan de sociaal werker “zelf” optreden als verzoeker. Bespreek in dit geval de casus met het multidisciplinaire team en met het diensthoofd patiëntenbegeleiding. Vermeld duidelijk op het verzoekschrift en in het Centraal Patiëntendossier dat de aanvraag gebeurt in overleg met het multidisciplinair team.
5. Dien de aanvraag in drievoud in bij het vredegerecht van de plaats waar de patiënt zich bevindt. Deze aanvraag moet het volgende bevatten:
 - a) **Het [Verzoekschrift tot instelling van een beschermingsmaatregel](#)**

Ondersteun de verzoeker bij het invullen van het verzoekschrift. Indien de patiënt zich niet kan verplaatsen, kan de vrederechter naar het a.z. Vesalius of naar de verblijfplaats van de persoon komen. Het niet kunnen verplaatsen van de patiënt moet geattesteerd worden door de arts in het verzoekschrift.
 - b) **Het medisch attest** (max. 15 dagen oud), vervat in het verzoekschrift.

Verzoek de huisarts om het medisch attest in te vullen. Maak hiervoor een blanco exemplaar over. Dit kan per post of per mail. Het origineel ondertekende ingevulde exemplaar moet toegevoegd worden aan het verzoekschrift.

Indien de huisarts weigert, kan er beroep worden gedaan op een andere (huis)arts die niet verbonden is aan het ziekenhuis of een wetsgeneesheer aangesteld door het vredegerecht. Let erop dat de kostprijs voor de aanstelling van een wetsgeneesheer aanzienlijk kan oplopen. Vraag steeds aan de vrederechter om deze kosten terugvorderbaar te stellen in het verzoekschrift.
 - c) **Een attest van woonst** (max. 15 dagen oud)

Aan te vragen op de gemeente, dienst Burgerzaken, waar de patiënt gedomicilieerd is.

d) Een attest van verblijf

Indien de patiënt in het ziekenhuis verblijft, af te drukken vanuit Meddos.

6. Wanneer de vrederechter zich moet verplaatsen (naar het ziekenhuis, rusthuis, etc.), dient de verzoeker de verplaatsingskosten vooraf te storten aan het vredegerecht. Wanneer de sociaal werker de verzoeker is, neemt deze contact op met de dienst debiteuren om deze kosten te betalen.
7. De patiënt, de verzoeker en de belanghebbenden vermeld in het verzoekschrift ontvangen een uitnodiging per gerechtsbrief, waarin ze worden opgeroepen voor het vredegerecht. Wettelijk gezien moet de patiënt en de verzoeker verschijnen. Alle andere opgeroepen belanghebbenden mogen verschijnen, maar zijn niet verplicht. Men kan in dit geval zijn/haar opmerkingen vooraf schriftelijk meedelen aan de vrederechter. Dit moet echter wel vóór de dag van de zitting gebeuren.
8. Wanneer er een bewindvoerder wordt aangesteld maakt de sociaal werker per mail de contactgegevens over aan het onthaal, de dienst debiteren en facturatie.
9. De dienst debiteuren vordert de gemaakte verplaatsingskosten en/of kosten van de wetsgeneesheer terug van de patiënt via de aangestelde bewindvoerder.

Kwaliteitsindicatoren

De medewerkers van het a.z. Vesalius (dienst patiëntenbegeleiding, psychologische dienst, verpleegkundigen, artsen, ergotherapeuten, etc.) inzicht verwerven in de wetgeving omtrent bewindvoering, zodat ze op een correcte wijze een aanvraag kunnen indienen.

3.2 Infobrief inzake het nieuwe bewind in de praktijk



Dienst patiëntenbegeleiding

Beste,

Met dit schrijven willen wij u en uw familie informeren over de mogelijkheid tot het aanstellen van een "bewindvoerder". Maar al te vaak worden we binnen een ziekenhuissetting geconfronteerd met personen die hun financiële en administratieve zaken en/of persoonsrechten niet meer zelf kunnen behartigen. Wanneer de situatie langer aansleept heeft de omgeving soms al maatregelen getroffen zoals bv het werken met een volmacht.

Deze maatregel heeft in de praktijk echter niet altijd voldoende juridische slagkracht om gebeurtenissen en problemen die zich kunnen stellen aan te pakken. Zo wordt er soms een volmacht gegeven om betalingen te doen, maar blijkt dat er niemand bevoegd is om documenten te ondertekenen (bv het aanvragen van tegemoetkomingen, het innen van pensioen, etc.). Bovendien is een volmacht niet meer rechtsgeldig vanaf het ogenblik dat de persoon psychisch niet meer in staat is om deze volmacht te herroepen (bv bij coma, dementie, etc.). We willen u dan ook de juridische meerwaarde meegeven van bewindvoering voor zowel de patiënt als de persoon die het beheer van de goederen op zich neemt en/of de persoon die de persoonsrechten van de patiënt vertegenwoordigt.

Voor wie is deze maatregel bestemd?

Voor meerderjarigen wiens gezondheidstoestand hen al dan niet tijdelijk belet om hun belangen van vermogensrechtelijke of persoonsgebonden aard, geheel of gedeeltelijk waar te nemen. Dit kan zowel op fysisch vlak (bv omwille van beperkte mobiliteit) en/of op psychisch vlak (demente bejaarden, mentaal gehandicapten, personen met psychische aandoeningen en/of lichamelijke aandoeningen, comateuze patiënten, zware alcoholisten en verslaafden, personen met een onweerstaanbare koopdrift, etc.), ongeacht of zij **thuis** verpleegd worden dan wel opgenomen zijn in een **ziekenhuis** of in een **instelling**.

Is deze maatregel definitief?

Nee! Deze beschermingsmaatregel kan op ieder ogenblik door de vrederechter opgeheven worden op dezelfde wijze als hij aangevraagd werd. Men legt een medisch attest voor waarna de beschermde persoon wordt opgeroepen en gehoord. Deze maatregel kan eveneens worden stopgezet wanneer de familie vaststelt dat de bewindvoerder zijn opdracht niet naar behoren vervult.

Wat is de meerwaarde voor de patiënt?

De bewindvoerder wordt aangesteld door de vrederechter en kan een familielid of een advocaat zijn. De vrederechter kiest voor een bescherming op maat van de beschermde persoon, en houdt rekening met diens mogelijkheden en beperkingen. Hij vertegenwoordigt de beschermde persoon, beheert diens goederen zoals een goede huisvader en/of zorgt voor een correcte uitoefening van diens persoonsgebonden rechten. Hij is de vertegenwoordiger en handelt uitsluitend in diens belang. Dit alles gebeurt onder toezicht van de vrederechter. Voor de handelingen die bij wet worden voorzien bv verkoop of aanvaarden van een nalatenschap of de keuze van de verblijfplaats, dient de vrederechter voordien en schriftelijk toelating te verlenen. Jaarlijks wordt een rapport overgemaakt aan de vrederechter. Tenzij de vrederechter anders beslist, dient ook de beschermde persoon op de hoogte te worden gehouden. Door deze maatregelen worden misbruiken maximaal uitgesloten.

Wat is de meerwaarde voor de beheerder?

Het beheer van goederen en gelden door een familielid kan soms vrij delicaat liggen, zeker wanneer er reeds spanningen aanwezig zijn binnen de familie. Wanneer de beheerder wordt aangesteld als bewindvoerder door de vrederechter, geeft hem dit de nodige juridische bescherming. Hij is namelijk wettig erkend om de handelingen uit te voeren en het toezicht, uitgeoefend door de vrederechter, maakt eventuele misbruiken onmogelijk.

Wat is de meerwaarde voor de persoonsgebonden aangelegenheden?

Indien de patiënt voor het stellen van bepaalde handelingen niet meer bekwaam wordt geacht door de vrederechter, kan men een bewindvoerder over de persoon aanstellen. De keuze van de verblijfplaats, de uitoefening van het ouderlijk gezag, etc. zijn voorbeelden van dergelijke handelingen.

Wie kan een voorlopig bewindvoerder aanvragen?

De patiënt zelf, zijn hulpverlener, een familielid, de procureur des Konings of eender welke andere belanghebbende kan het initiatief nemen om een bewindvoerder te laten aanstellen. Kortom **iedereen** kan het initiatief nemen.

Hoe en waar moet ik deze aanvraag doen?

Eenieder kan bij de vrederechter van **“het kanton waar de patiënt op dat ogenblik verblijft”** een **verzoekschrift (1)** tot aanstelling van een bewindvoerder indienen. (*m.a.w. woont de patiënt in Bilzen maar verblijft hij op het moment van de aanvraag in het ziekenhuis in Tongeren dan dient de aanvraag te gebeuren bij de vrederechter van Tongeren!*). Bij het verzoekschrift dient verplicht een **medisch attest (2)** gevoegd te worden dat “maximum 15 dagen oud” is, opgesteld door de (huis)arts, die “geen familielid” mag zijn of verbonden aan de instelling waar de persoon in kwestie verblijft. Bij gebreke daaraan kan een deskundige worden aangesteld door het vrederecht. Alleszins wordt de te beschermen persoon door de vrederechter gehoord. Verder is een **attest van woonst (3)** nodig. Dit kan u bekomen op het gemeentebestuur waar de patiënt gedomicilieerd is. Wanneer de patiënt op een andere plaats verblijft dan zijn domicilieadres, dan moet er daarenboven een **verblijfsattest (4)** afgeleverd worden bv wanneer de patiënt in het ziekenhuis verblijft, dan kan de dienst patiëntenbegeleiding (sociale dienst) van het ziekenhuis verzocht worden om een verblijfsattest.

Waaraan moet het verzoekschrift voldoen?

U kan een blanco verzoekschrift bekomen bij de dienst patiëntenbegeleiding van het ziekenhuis. Het verzoekschrift dient aan een aantal vormvereisten te voldoen. Zo moet er o.a. een volledige opgave gebeuren van de familieleden, etc.

Indien u moeilijkheden ervaart bij het invullen, zijn de sociale werkers van deze dienst graag bereid u hierbij te helpen. U kan eveneens te rade gaan bij de griffie van uw Vrederecht.

De zitting

Normaliter wordt de patiënt, zijn familie en de aanvrager opgeroepen voor de zitting op het vrederecht. Wanneer de te beschermen persoon zich niet kan verplaatsen, kan de zitting ook doorgaan op een andere locatie bv in het ziekenhuis. De vrederechter zal de patiënt, de verzoeker en eventueel de familie horen. De verzoeker en de patiënt zijn verplicht aanwezig. Zowel de patiënt zijn familie als de aanvrager kunnen hun voorkeur voor de eventuele bewindvoerder te kennen geven. De te beschermen persoon kan eveneens om de aanstelling van een advocaat en een vertrouwenspersoon verzoeken. Het is de vrederechter die uiteindelijk beslist. De griffier laat deze beslissing bij gerechtsbrief weten aan de verzoeker.

Vrederecht Tongeren Kielenstraat 22 3700 Tongeren 012/39 95 80	Vrederecht Borgloon Graethempoort 30B 3840 Borgloon 012/67 25 82	Vrederecht Bilzen Brugstraat 2 3740 Bilzen 089/41 14 41
Vrederecht Hasselt Parklaan 25 bus 7 en 8 3500 Hasselt 1 ^{ste} kanton: 011/37 44 10 2 ^{de} kanton: 011/37 44 04	Vrederecht Genk Dieplaan 14 3600 Genk 089/32 29 30	Vrederecht Sint Truiden Kazernevest 10 3800 Sint Truiden 011/68 29 96

4. Praktijkgedeelte

4.1 Inleiding

Vanuit mijn stageplaats kreeg ik de vraag om een procedure en stappenplan inzake bewindvoering te ontwerpen en de bestaande infobrief aan te passen, gezien de wetgeving heel wat wijzigingen heeft ondergaan. Deze vraag kwam van Dave Delcourt, het diensthoofd van de dienst patiëntenbegeleiding. Hij gaf aan dat het ziekenhuis hier regelmatig mee geconfronteerd wordt, waardoor de nood aan een procedure, stappenplan en aangepaste infobrief tamelijk hoog is. Alvorens te beginnen, was het belangrijk om de wetgeving goed te doorgronden. In mijn theoretisch gedeelte gaf ik al een woordje uitleg over de algemene principes van bewindvoering, de aanvraagprocedure en heb ik mijn stappenplan toegelicht. Om een beter beeld te krijgen over de wetgeving, heb ik geopteerd om een interview af te nemen met de vrederechter van het kanton Tongeren-Voeren, zetel Tongeren. Binnen dit deel van mijn onderzoek wens ik een antwoord te krijgen op een gedeelte van mijn onderzoeksvraag: het verwerven van inzicht in de nieuwe wetgeving.

4.2 Onderzoeksmethode

4.2.1 Onderzoeksdesign

Gezien de brede, open onderzoeksvraag en mijn weinige voorkennis omtrent het onderwerp, verleent een **kwalitatieve onderzoeksmethode** zich het best. Bij kwalitatief onderzoek wil men de achterliggende motieven en meningen achterhalen, om zo tot nieuwe ideeën te komen. Eveneens ligt de onderzoeksvraag niet vast, deze kan tijdens het onderzoeksproces worden aangepast. (Alles Over Marktonderzoek, sd)

Kwalitatief onderzoek kan als volgt beschreven worden: “Kwalitatief onderzoek is onderzoek waarbij problemen in en van situaties, gebeurtenissen en personen beschreven en geïnterpreteerd worden met behulp van gegevens van kwalitatieve aard, zoals belevingen, ervaringen, betekenisverlengingen die verzameld zijn via open interviews en/of participerende observatie en/of bestaande documenten.” (Baarda, 2014) Kwalitatief onderzoek laat toe om de nieuwe wetgeving aangaande bewindvoering te interpreteren, te analyseren en te beschrijven.

Met het verwachte resultaat van dit onderzoek beoog ik geen cijfers, maar een verkenning en exploratie van de nieuwe wetgeving aangaande bewindvoering en dit bekeken vanuit de sociale dienst van het a.z. Vesalius. Met alle verkregen informatie inzake de nieuwe wetgeving, heb ik een procedure, stappenplan en infobrief uitgewerkt.

4.2.2 *Dataverzamelmethode(s)*

Zoals eerder vermeld in de definitie van kwalitatief onderzoek kan er op verschillende manieren data verzameld en geanalyseerd worden. De vorm van kwalitatief onderzoek waarvoor ik heb geopteerd, is een **diepte-interview**. Bij een diepte-interview vindt er een gesprek plaats tussen de interviewer en respondent. De interviewer krijgt op die manier de kans om door te vragen wanneer de informatie onduidelijk is of wanneer er niet voldoende informatie verkregen werd. Omdat het gaat om een kwalitatief onderzoek, worden er veel open vragen gesteld. Zo kan er diep ingegaan worden op het onderwerp. Er is hier sprake van een gedeeltelijk gestructureerd interview. Bij een gedeeltelijk gestructureerd interview wordt er gebruik gemaakt van een vragenlijst die voornamelijk uit gesloten vragen met een vaste formulering bestaat. De onderwerpen liggen van tevoren vast en worden in een logische volgorde gezet. Naast de gesloten vragen bevat de vragenlijst ook een aantal open vragen, waarbij de nadruk ligt op het doorvragen. (Reulink & Lindeman, 2005)

Het toepassen van diepte-interviews heeft tevens nog voordelen. Een diepte-interview wordt altijd afgenomen met een individu, zo kan het interview in een vertrouwde sfeer voor de respondent plaatsvinden. Op deze manier worden er spontane antwoorden verkregen en kunnen bepaalde taboeonderwerpen evenals besproken worden. (Right Marktonderzoek, sd) Het feit dat de onderzoeker een toelichting kan geven als er onduidelijkheden heersen bij de respondent, kan omschreven worden als een voordeel van een diepte-interview. Dit geldt ook andersom wanneer de onderzoeker meer uitleg nodig heeft bij een antwoord. (van der Zee, 2015)

Ik heb gebruik gemaakt van een face-to-face gesprek tussen mevrouw de vrederechter en mezelf. Dit biedt enkele voordelen, namelijk: het is respondentvriendelijk. Dit wilt zeggen dat de respondent alleen maar in haar stoel hoeft te zitten en mondeling haar antwoorden kan toelichten. Indien de respondent een vraag niet goed begrijpt, kan de interviewer hierop reageren. Doordat de interviewer de antwoorden hoort, kan er op die manier rekening gehouden worden met de informatie die de respondent geeft. Vragen die geen betrekking hebben op de respondent, kunnen dan worden overgeslagen.

Aan een face-to-face gesprek zijn ook nadelen verbonden. De respondent heeft namelijk weinig tijd om na te denken over de vragen. De interviewer kan een invloed uitoefenen op de respondent, waardoor de respondent sociaal wenselijke antwoorden kan geven. Tevens is een face-to-face gesprek niet anoniem. (Baarda, 2014)

Aangezien ik veel **bestaand materiaal**, zoals cursusmateriaal en brochures, heb verworven van mijn stageplaats, kan ik deze vorm van dataverzameling ook kaderen in de exploratie

van mijn onderwerp. Het Burgerlijk Wetboek was natuurlijk mijn primaire bron. Ik heb gebruik gemaakt van betrouwbare websites en teksten, waardoor ik op een snelle manier authentieke en goede informatie heb kunnen verzamelen. Bepaalde documenten moesten een heranalyse ondergaan, aangezien de wetgeving inzake bewindvoering in 2014 onderhevig was aan veranderingen. (Baarda, 2014)

Ook deze dataverzamelmethode geniet enkele voordelen. Via deze manier wordt er niemand lastig gevallen, dit leidt dus niet tot respondentenbederf. Eveneens wordt deze manier van data verzamelen niet beïnvloed door de onderzoeker. Om kennis te krijgen van informatie uit het verleden, kan je reeds bestaand materiaal raadplegen. En last but not least, het kost weinig tijd en geld. Er zijn natuurlijk ook nadelen aan verbonden. Zo kan bestaand materiaal voor andere doeleinden worden gebruikt, waardoor er vaak geen controle is op de oorspronkelijke dataverzameling. Tevens is sommige informatie moeilijk verkrijgbaar, maar dat valt enigszins te begrijpen. (Baarda, 2014)

4.2.3 Onderzoekspopulatie

De onderzoekspopulatie voor dit onderzoek zijn de vredegerichten in Limburg. De verscheidene vredegerichten te Limburg worden opgesomd in onderstaande lijst.

1. Vredegerecht te Beringen
2. Vredegerecht te Bilzen
3. Vredegerecht te Borgloon
4. Vredegerecht te Bree
5. Vredegerecht te Genk
6. Vredegerecht te Hasselt eerste kanton
7. Vredegerecht te Hasselt tweede kanton
8. Vredegerecht te Houthalen-Helchteren
9. Vredegerecht te Maaseik
10. Vredegerecht te Maasmechelen
11. Vredegerecht te Neerpelt-Lommel, zetel Neerpelt
12. Vredegerecht te Neerpelt, zetel Lommel
13. Vredegerecht te Sint-Truiden
14. Vredegerecht te Tongeren-Voeren, zetel Tongeren
15. Vredegerecht te Tongeren-Voeren, zetel Voeren

4.2.4 Steekproeftrekking

Ik heb geopteerd voor een selecte steekproef. Aangezien ik stage loop in het a.z. Vesalius te Tongeren, ging mijn keuze uit naar het vredegerecht van Tongeren-Voeren, zetel Tongeren. Omwille van de korte tijdsperiode, was het voor mij niet haalbaar om meerdere interviews af te kunnen nemen.

4.2.5 Operationalisering van de kenmerken

Het uitschrijven van een bruikbare procedure omtrent bewindvoering is noodzakelijk, zowel voor de medewerkers van het a.z. Vesalius als voor de patiënten en/of hun familie. De definitie van een bewindvoerder luidt als volgt: "een bewindvoerder is een persoon die, tijdelijk of definitief, door de vrederechter wordt aangesteld voor het beheer van de goederen en/of voor de uitoefening van de persoonlijke rechten. De vrederechter moet bepalen voor welke handelingen de BP onbekwaam is. De bewindvoering heeft tot doel de belangen van de BP te behartigen. Zij bevordert, in de mate van het mogelijke, de autonomie van de BP". Er kan een onderscheid gemaakt worden tussen bewindvoering over de persoon en bewindvoering over de goederen. Bij bewindvoering over de persoon oordeelt de vrederechter onder andere over de verblijfplaats van de BP, het geven van toestemming tot huwen, het uitoefenen van het ouderlijk gezag over de persoon van de minderjarige, etc. Bij bewindvoering over de goederen oordeelt de vrederechter onder andere over het aangaan van een lening, het schenken onder levenden, het aankopen van een onroerend goed, etc.

4.3 Dataverzameling

Aangezien ik gekozen heb voor een diepte-interview, ging mijn keuze uit naar het opstellen van een vragenprotocol. Het interview met de vrederechter van Tongeren werd afgenomen op 25 april 2016 omstreeks 09u. Door het stellen van vragen kan ik erachter komen wat mensen (in dit geval mevrouw de vrederechter) voelen, weten, denken en vinden. (Baarda, 2014) Na het vergelijken en analyseren van de literatuur, worstelde ik toch nog met een aantal onduidelijkheden.

4.3.1 Vragenprotocol

Ik ben Alessia Miniati en zit in mijn laatste jaar Sociaal Werk aan de PXL Hogeschool in Hasselt. In kader van mijn onderwerp 'bewindvoering' leek het mij interessant om een interview af te kunnen nemen met een vrederechter. Ik heb gekozen voor het vredegerecht in Tongeren, aangezien ik ook stage loop in het a.z. Vesalius te Tongeren.

Ik wil u vooreerst bedanken voor uw medewerking. De vragen gaan over de procedure van bewindvoering. Alle vragen hebben betrekking op uw ervaringen in het werkveld.

Om de informatie die u mij vertelt nadien nauwkeurig te kunnen verwerken ga ik het gesprek opnemen. Deze geluidsopnames worden vernietigd nadat het onderzoek is afgelopen.

Persoonsgegevens:

Leeftijd	
Gezinssamenstelling	
Opleiding	
(Beroeps)activiteit	

Benodigheden	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wat is een pro fisco verklaring? ○ Bestaat er een standaard formulier waarin iemand al op voorhand een bewindvoerder kan aanduiden? ○ Is een kopie van de identiteitskaart van de beschermde persoon vereist bij de aanvraagprocedure?
Wettelijk vertegenwoordiger	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bij de wet op de patiëntenrechten is er een wettelijk vertegenwoordiger. <ul style="list-style-type: none"> » Wat kan die beslissen over de persoon? » Mag de wettelijk vertegenwoordiger weigeren om zijn taak uit te voeren? » Wat zijn hier de voordelen van t.o.v. een bewindvoerder over de persoon? » Wanneer mag de beroepsbeoefenaar afwijken van de beslissing van de wettelijk vertegenwoordiger? ○ Op buitengerechtelijk vlak is er een lasthebber. <ul style="list-style-type: none"> » Mag deze beslissen over de persoon of enkel over de goederen? » Welke rechten mogen zij uitoefenen? » Is de lasthebber hetzelfde als de wettelijk vertegenwoordiger in kader van de wet op de patiëntenrechten?

Bewindvoerder	<ul style="list-style-type: none"> ○ Waarom kan er maar één bewindvoerder over de persoon worden aangesteld, terwijl er wel meerdere bewindvoerders over de goederen kunnen zijn?
Bewind over de persoon	<ul style="list-style-type: none"> ○ Als vrederechter moet u over een aantal handelingen oordelen. Niet alle handelingen waren even duidelijk voor mij. Kunt u dit illustreren met een concreet voorbeeld. <ul style="list-style-type: none"> » Het voeren van gedingen als eiser of als verweerder betreffende zijn afstamming; » De uitoefening van de rechten tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer t.o.v. de verwerking van de persoonsgegevens; » De uitoefening van het recht tot antwoord; » Het verlenen van toestemming om een experiment op de menselijke persoon uit te voeren; » Het verlenen van toestemming tot het wegnemen van organen; » Het verlenen van toestemming tot het wegnemen van lichaamsmateriaal bij levenden. ○ Kunt u eveneens een concreet voorbeeld geven omtrent de handelingen waarvoor een bijzondere machtiging wordt vereist. <ul style="list-style-type: none"> » De beschermde persoon in rechte te vertegenwoordigen als eiser bij rechtsplegingen en handelingen.
Bewind over de goederen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Artikel 499/10 BW: “Met uitzondering van de echtgenoot ofwel door toestemming van de vrederechter, kan de bewindvoerder nooit de goederen van de beschermde persoon verkrijgen”. <ul style="list-style-type: none"> » Wil dat zeggen dat als de kinderen bewindvoerder zijn, ze nooit kunnen erven? De echtgeno(o)t(e) kan wel erven, maar hoe zit dat met de kinderen? » Wat wordt er bedoeld met ‘verkrijgen’? Valt dat onder schenken? ○ Als vrederechter moet u over een aantal handelingen oordelen. Niet alle handelingen waren even duidelijk voor mij. Kunt u dit illustreren met een concreet voorbeeld. <ul style="list-style-type: none"> » Het vervreemden van zijn goederen; » Het in pand geven of hypothekeken van zijn goederen alsook het geven van de toestemming tot doorhaling van

	<p>een hypothecaire inschrijving, met of zonder kwijting, en van de overschrijving van een bevel tot uitvoerend beslag zonder betaling;</p> <ul style="list-style-type: none"> » Het aanvaarden of verwerpen van een nalatenschap, een algemeen legaat of een legaat onder algemene titel; » Het aanvaarden van een schenking of een legaat onder bijzondere titel; » Het optreden in rechte als eiser en verweerder; » Het afsluiten van een overeenkomst van onverdeeldheid; » Het aangaan van een dading of het afsluiten van een arbitrageovereenkomst; » Het berusten in een vordering betreffende onroerende rechten; » Het stellen van handelingen m.b.t. het dagelijkse beheer; » De uitoefening van het wettelijk bewind over de goederen van de minderjarige. <ul style="list-style-type: none"> ○ Kunt u eveneens een concreet voorbeeld geven omtrent de handelingen waarvoor een bijzondere machtiging wordt vereist. <ul style="list-style-type: none"> » Een nalatenschap, een algemeen legaat of een legaat onder algemene titel te verwerpen of te aanvaarden, wat slechts onder voorrecht van boedelbeschrijving kan geschieden; » De beschermde persoon in rechte te vertegenwoordigen als eiser bij rechtsplegingen en handelingen, behoudens voor: burgerlijke partijstelling, geschillen m.b.t. huurcontracten of m.b.t. bewoning zonder akte of bewijs en vorderingen tot toepassing van de sociale wetgeving ten gunste van de beschermde persoon; » De betalingsdienstaanbieders te machtigen op de betaalinstrumenten van de beschermde persoon enig onderscheidingsteken aan te brengen.
Hoogstpersoonlijke rechtshandelingen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wat zijn deze handelingen precies? Kunt u hieromtrent enkele voorbeelden geven?
Opname woonzorgcentra	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wie beslist over de opname van een patiënt in een woonzorgcentra?

Verlaggeving	<ul style="list-style-type: none"> ○ Zijn de bewindvoerder over de persoon en de bewindvoerder over de goederen verplicht om een aanvangsverlag en jaarlijks verslag op te stellen? Kan er, in geval van bewindvoering over de persoon, van worden afgeweken? ○ Waarom wordt er soms voor gekozen om een verslag niet over te maken aan de beschermde persoon? Wanneer wordt dit gedaan en met welke reden?
Bezoldiging	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wanneer wordt er beslist om geen bezoldiging toe te kennen aan de bewindvoerder? ○ Wat zijn vervulde buitengewone ambtsverrichtingen?
Omstandig geneeskundige verklaring	<ul style="list-style-type: none"> ○ In welke gevallen wordt er een geneesheer-deskundige aangesteld?
Aanduiding bewindvoerder	<ul style="list-style-type: none"> ○ Door wie dienen de eventuele verplaatsingskosten te worden vergoed?
Beschermde persoon	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wat zijn de rechten van de beschermde persoon?
Beëindiging van bewindvoering: overlijden	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wat zijn de bevoorrechte schuldvorderingen die de bewindvoerder over de goederen tot twee maanden na het overlijden van de beschermde persoon kan betalen?

4.4 Resultaten

Het interview met de vrederechter was verrijkend en heeft een antwoord geboden op mijn vragen. Ik heb een selectie gemaakt van de topics die besproken werden in het interview. In bijlage 3 kan u mijn uitgeschreven interview terugvinden.

De wet op de patiëntenrechten en de wet inzake bewindvoering komen soms in elkaars vaarwater terecht. Wat mag de wettelijk vertegenwoordiger beslissen over de persoon? Verschilt dit van de bevoegdheden van de bewindvoerder over de persoon? De wet op de patiëntenrechten beperkt zich tot de patiënt. Op het ogenblik dat de patiënt het niet meer kan, gaat de wettelijk vertegenwoordiger beslissingen nemen die normaal aan de patiënt toebehoren.

Sedert 2014 is bewindvoering niet enkel meer beperkt tot de goederen. Er kan nu ook een bewindvoerder worden aangesteld voor de persoonsgebonden aangelegenheden van de beschermde persoon. De handelingen die de bewindvoerder mag stellen, al dan niet met bijzondere machtiging van de vrederechter, zijn niet altijd duidelijk omschreven in de wet.

Ter verduidelijking heeft de vrederechter hier concrete voorbeelden aan gekoppeld. Dit zorgde voor de nodige structuur en schepte duidelijkheid. Deze voorbeelden kan u terugvinden in het uitgeschreven interview.

Naast de handelingen betreffende de persoon en goederen, zijn er ook hoogstpersoonlijke rechtshandelingen. De opvang van onbekwaamheid verschilt per handeling. Ik heb hieromtrent een tabel gemaakt in mijn theoretisch gedeelte, maar twijfelde echter over de juistheid. Gezien de informatie van de geraadpleegde bronnen niet altijd overeenkwam, was het niet gemakkelijk om de opvang van onbekwaamheid te achterhalen. De vrederechter heeft elke handeling en de opvang van onbekwaamheid overlopen en het waarom geïllustreerd. De antwoorden die ik gevonden heb in de literatuur kwamen niet altijd overeen met de antwoorden van de vrederechter.

Een patiënt verblijft in het ziekenhuis en staat onder bewindvoering. Een terugkeer naar huis is echter niet mogelijk. Wat moet er dan gebeuren? Wanneer de vrederechter oordeelt dat de beschermde persoon onbekwaam is om te oordelen over zijn verblijfplaats en wanneer er een bewindvoerder over de persoon is aangesteld, komt die beslissing toe aan de bewindvoerder over de persoon. De bewindvoerder over de persoon zal wel altijd machtiging moeten vragen aan de vrederechter. Dit was het antwoord van vrederechter Rita Struyf. Ik heb gekozen om deze topic in mijn resultaten te staven omdat men in het ziekenhuis regelmatig geconfronteerd wordt met een soortgelijke casus.

4.5 Conclusies en aanbevelingen

Om een antwoord te verkrijgen op mijn onderzoeksvragen, is het noodzakelijk om de wetgeving te doorgronden. Het begrijpen van wetgeving is niet gemakkelijk omwille van het complexe vakjargon. Voor dit onderwerp, was het afnemen van een interview met de vrederechter vast en zeker een must. Deze kent de wetgeving namelijk door en door. De onduidelijkheden waarmee ik worstelde werden opgehelderd door de vele voorbeelden die mevrouw de vrederechter aanhaalde tijdens het interview. Hierdoor werd het voor mij makkelijker om de wetgeving te begrijpen.

Het begrip 'bewindvoering' is, naar mijn persoonlijke mening, niet voldoende ingeburgerd in onze samenleving. Het gebrek aan de nodige kennis zorgt ervoor dat de mensen niet weten waarvoor het dient of een verkeerd beeld hebben. Dit komt medemogelijk door de weinige aandacht die er aan besteed wordt. Ik vind dat men de samenleving meer moet informeren omtrent de werking van bewindvoering. De media kan hier een fundamentele rol in spelen. De overheid zou eventueel een sensibiliseringscampagne kunnen voeren

waar de nieuwe wetgeving in kaart wordt gebracht. Vanuit het ziekenhuis lijkt het mij eveneens een interessant gegeven om een infosessie te organiseren. Het betreft een infosessie die voor iedereen toegankelijk is. Er heerst een taboe bij sommigen dat bewindvoering enkel gebruikt wordt voor 'de gekken'. Vaker dan verwacht zijn er mensen die beginnend handelingsonbekwaam zijn. Zowel voor personen die beginnend handelingsonbekwaam zijn, de aanvrager, de bevolking en de sociaal werkers is een goede informatieoverdracht cruciaal. Om deze personen hieromtrent te informeren, heb ik een procedure, infobrief en stappenplan uitgewerkt. Ikzelf worstelde eveneens met enkele onduidelijkheden, die ik op mijn beurt aan de vrederechter heb voorgelegd. Tevens is het belangrijk dat de procedure, infobrief en het stappenplan voortdurend bijgewerkt worden ingeval er een nieuwe wijziging zou optreden.

Naar de toekomst toe lijkt het me waardevol om meerdere vrederechters te interviewen om op die manier de verschillende visies te achterhalen en in kaart te brengen. Om de objectiviteit te verhogen, zou ik aanraden om de procedure omtrent bewindvoering in meerdere ziekenhuizen te doorgronden.

4.6 Besluit

Mocht ik opnieuw een eindwerk onderwerp kiezen, zou ik hetzelfde onderwerp behouden. Het was een interessant en leerrijk onderwerp. De kennis die ik vergaard heb tijdens het uitschrijven van deze bachelorproef, is vast en zeker bruikbaar naar de toekomst toe. Ikzelf had niet verwacht dat de werking van bewindvoering zo complex was betreffende de handelingen die de bewindvoerder over de goederen en/of over de persoon al dan niet mag stellen, de hoogstpersoonlijke handelingen, het bijstands- en vertegenwoordigingsregime, de raakvlakken met de wet op de patiëntenrechten, etc. Om hier duidelijkheid in te scheppen, was een interview met de vrederechter cruciaal. Door uitsluitend gebruik te maken van de wetgeving en andere lectuur, was het voor mij niet voldoende om het onderwerp op een diepgaande manier te doorgronden. De vele voorbeelden die de vrederechter aanhaalde, zorgde voor de nodige diepgang en structuur waardoor het makkelijker was om alles te kaderen.

5. Kritische reflectie

Het schrijven van een eindwerk is verre van een simpele karwei. Het heeft me bloed, zweet en tranen gekost. In het begin was het nog even zoeken. Hoe moet ik hier nu in godsnaam aan beginnen? Gezien ik veel informatie heb meegekregen van mijn stageplaats, raakte ik een beetje in paniek. Het was namelijk zoveel informatie, dat ik niet wist waar te beginnen. Ik moest als het ware een zekere rust creëren in mijn hoofd alvorens ik kon starten. Ik wou meteen beginnen met het uitschrijven van mijn theoretisch gedeelte, maar de nodige kennis ontbrak. Het was belangrijk dat ik eerst alle informatie grondig doornam, zodat ik wist waarover ik sprak in plaats van als een kip zonder kop te beginnen. Na het vele leeswerk van menig cursusmateriaal en lectuur, begon ik het onderwerp te doorgronden. Ik begon aan het uitschrijven van het theoretisch gedeelte en nam de secundaire bronnen zoals cursusmateriaal, brochures, boeken, etc. als uitgangspunt. Het was de primaire bron, namelijk het Burgerlijk Wetboek, dat ik voornamelijk moest raadplegen, maar door de vele informatie had ik dit over het hoofd gezien.

Na lang puzzelen omtrent de relevantie van de topics, begon er een structuur in te zitten. Het zoeken naar relevante topics was niet evident. Ik heb snel de neiging om te veel informatie mee te delen, kan moeilijk de hoofdzaken van de bijzaken onderscheiden. Na overleg met Dave Delcourt, het diensthoofd van de dienst patiëntenbegeleiding, heb ik een selectie gemaakt van cruciale topics die zeker aan bod moesten komen. Tijdens het uitschrijven van mijn literatuurgedeelte, stuitte ik op enkele onduidelijkheden. Ik probeerde zo veel mogelijk zelf op te zoeken, maar de delen die mij nog onduidelijk waren markeerde ik in het rood. Hierdoor verliep het opstellen van een vragenprotocol vrij vlot. Als dataverzamelmethode heb ik een interview afgenomen met de vrederechter van Tongeren. Mijn vragenprotocol heb ik van te voren doorgemailed, zodat de vrederechter een beeld kon vormen omtrent mijn verwachtingen van het interview. Ik vond het persoonlijk jammer dat mevrouw de vrederechter niet thuis was in de wet op de patiëntenrechten. “De aanstelling van een wettelijk vertegenwoordiger gebeurt buiten de rechtbank”, zei de vrederechter. Toch heeft de vrederechter zo goed mogelijk een antwoord proberen te bieden op mijn vragen aangaande de wet op de patiëntenrechten.

Het uitwerken van een procedure, infobrief en stappenplan was niet evident. Vanuit het a.z. Vesalius is er een standaard sjabloon ter beschikking voor het schrijven van een procedure. Ik vond het moeilijk om de structuur van de procedure te includeren in de structuur van mijn bachelorproef, omdat de lay-out en doelstellingen enigszins anders waren. Er was reeds een infobrief aanwezig binnen het ziekenhuis, maar deze moest nog aangepast worden aan de nieuwe wetgeving. Het aanpassen van dit document verliep vrij vlot, medemogelijk

omdat ik niet van nul af aan moest beginnen gezien er al een zekere houvast aanwezig was. Het opstellen van een stappenplan daarentegen verliep moeizaam. Tijdens mijn stage in het a.z. Vesalius ben ik enkel in contact gekomen met patiënten die reeds onder bewindvoering stonden, waardoor ik het hele proces niet heb meegekregen. Dave Delcourt heeft me bijgestaan tijdens het uitwerken van een stappenplan en liet me nadenken over mogelijke interventies.

Om eerlijk te zijn, had ik nooit verwacht dat de wetgeving van bewindvoering zo complex was. Men kan dan wel van mening zijn dat het aanstellen van een bewindvoerder nodig is voor een bepaald persoon, het effectief nemen van die beslissing is vaak toch nog moeilijk. Om een voorbeeld te geven. Als dochter weet je dat bewindvoering noodzakelijk is voor je vader, maar tegelijkertijd weet je dat vader hier niet voor open staat en wil je de goede band niet op het spel zetten. Je zit als het ware in een tweestrijd.

Het was een proces van vallen en opstaan. Doordat ik zo'n perfectionist ben, was het nooit goed genoeg voor mij. Het kon altijd beter. Tevens had ik het gevoel dat ik geen vooruitgang boekte. Ik had het gevoel dat ik niet op schema zat, terwijl ik er mijn avonden en weekenden aan spendeerde. Dave Delcourt en mijn eindwerkbegeleidster mevrouw Vancuyck gaven als feedback dat ik de lat te hoog wil leggen. Volgens hen was ik al goed op weg. Naarmate de tijd vorderde, begon ik stilaan fier te worden op hetgeen ik had verwezenlijkt. Ik kreeg het gevoel dat mijn harde werk beloond werd. Over mijn eindproduct ben ik over het algemeen tevreden, maar perfect is het nooit. Er is natuurlijk altijd ruimte voor verbetering. Ik heb er veel werk, tijd en moeite ingestoken en ik vind dat het resultaat er mag zijn!

Bibliografie

- Alles Over Marktonderzoek, sd. (sd). Kwalitatief onderzoek. Wat is kwalitatief onderzoek? Nederland. Opgeroepen op maart 20, 2016, van <http://www.allesovermarktonderzoek.nl/onderzoeksmethoden/kwalitatief-onderzoek>
- Baarda, B. (2014). *Dit is onderzoek! Handleiding voor kwantitatief en kwalitatief onderzoek*. (2de ed.). Groningen/Houten, Nederland: Noordhoff Uitgevers. Opgeroepen op maart 14, 2016
- Burgerlijke wetboek – inleidende titel en boek I: Personen. . (1804, maart 21). België. Opgeroepen op februari 24, 2016, van <http://www.ejustice.just.fgov.be/wet/wet.htm>
- Colle, A. (2010). *Procedure aanvraag voorlopige bewindvoering*. Gent, België: UZ Gent. Opgeroepen op maart 8, 2016
- Cuypers, D. (2015). Wet “rechten van de patiënt”. Brussel, België. Opgeroepen op februari 27, 2016, van http://www.azmol.be/files/BROCHURES/Patientenrechten_folder_2015.pdf
- De Morgen. (2016, februari 19). Geens vereenvoudigt voorlopige bewindvoering. *De Morgen*. Opgeroepen op februari 20, 2016, van <http://www.demorgen.be/plus/geens-vereenvoudigt-voorlopige-bewindvoering-b-1455842403682/>
- Delbeke, E., & Eggermont, S. (2013, augustus 9). De geïnformeerde toestemming van (de vertegenwoordiger van) de bewusteloze patiënt. Opgeroepen op maart 19, 2016, van http://www.monardlaw.be/publications/-/asset_publisher/sfxddM7ZdWTD/content/de-geinformeerde-toestemming-van-de-vertegenwoordiger-van-de-bewusteloze-patient;jsessionId=3E0006BCE62B9C663F59B5FA2F6955B0
- Goed vertegenwoordigd. (sd). Opgeroepen op april 9, 2016, van <http://www.goedvertegenwoordigd.nl/faq/wanneer-ben-je-wilsonbekwaam/>
- Infostrat. (2014). *De bewindvoering*. Buggenhout, België: Infostrat. Opgeroepen op maart 7, 2016
- Leleu, Y.-H. (2014). *Rechtskroniek voor de vrede-en politierechters 2014*. (1ste ed.). Brussel, België: die Keure.
- Lycaeus Juridisch Woordenboek. (sd). Opgeroepen op april 9, 2016, van <http://www.juridischwoordenboek.nl/woordenboeklae.html#15505>
- Mens en recht: informatie over recht en samenleving. (sd). Opgeroepen op april 9, 2016, van <http://www.mensenrecht.be/geesteszieken>
- Nederlandse encyclopedie. (sd). Opgeroepen op april 9, 2016, van <http://www.encyclo.nl/begrip/wilsbekwaam>

- Nys, H., & Boddez, L. (2014). *Nieuw beschermingsstatuut meerderjarige wilsonbekwamen: impact op zorginstellingen*. Brussel, België: Zorgnet Vlaanderen vzw. Opgeroepen op maart 12, 2016
- Reulink, N., & Lindeman, L. (2005, november 23). Kwalitatief onderzoek. Nederland. Opgeroepen op maart 20, 2016, van [http://www.cs.ru.nl/~tomh/onderwijs/om2%20\(2005\)/om2_files/syllabus/kwalitatief.pdf](http://www.cs.ru.nl/~tomh/onderwijs/om2%20(2005)/om2_files/syllabus/kwalitatief.pdf)
- Right Marktonderzoek, sd. (sd). Kwalitatief onderzoek. Diepte-interviews. Zwolle, Nederland. Opgeroepen op maart 20, 2016, van <http://www.rightmarktonderzoek.nl/kwalitatief-onderzoek/diepte-interviews>
- Struyf, R. (2014). *De wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus die strookt met de menselijke waardigheid*. Tongeren.: AZ Vesalius Dienst Patiëntenbegeleiding.
- van der Zee, F. (2015, februari 27). Online Woordenboek: Interview. Groningen, Nederland: Hulp bij onderzoek. Opgeroepen op april 4, 2016, van <http://hulpbijonderzoek.nl/online-woordenboek/interview/>
- Van Dorsselaer, I. (2014). *Hoe jezelf en je vermogen beschermen wanneer je het niet (meer) alleen kan?* Brussel: Koning Boudewijnstichting, Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat, Federale Overheidsdienst Justitie.
- Van Reeth, E. (2014). *Het bewind: het nieuw gerechtelijk beschermingsstatuut*. Leuven, België: UPC KU Leuven & UZ Leuven. Opgeroepen op maart 1, 2016
- vzw, V. P. (2013). Wijzigingen in de wet patiëntenrechten door het nieuwe beschermingsstatuut. Heverlee, België. Opgeroepen op februari 27, 2016, van <http://www.vlaamspatientenplatform.be/nieuwsbrieven/item/wijzigingen-in-de-wet-patientenrechten-door-het-nieuwe-beschermingsstatuut>
- Wet betreffende de rechten van de patiënt. (2002, augustus 22). Opgeroepen op maart 2, 2016, van http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2002082245&table_name=wet
- Wikipedia. (2016). Opgeroepen op april 9, 2016, van https://nl.wikipedia.org/wiki/Mentale_retardatie#Gradaties

Bijlagen

Bijlage 1: Krantenartikel

Geens vereenvoudigt voorlopige bewindvoering

19-02-16, 00.00u

Ministers Koen Geens (CD&V) en Maggie De Block (Open Vld) leggen de laatste hand aan een lijst met ziektebeelden waardoor patiënten voor lange tijd wilsonbekwaam zijn. Dat zal het werk voor de vrederechter en de voorlopige bewindvoerder vergemakkelijken.

Mensen die niet meer bekwaam zijn zelfstandig bepaalde handelingen uit te voeren, kunnen een beroep doen op een voorlopige bewindvoerder. Het kan gaan om mensen met alzheimer, dementie of een verstandelijke handicap. Zij kunnen hun goederen, zoals hun huis en meubels, niet meer zelf beheren. In België zijn er een honderdduizend wilsonbekwame mensen. De voorlopige bewindvoerders worden aangesteld door de vrederechter. Het kan gaan om professionele bewindvoerders (advocaten) of familiale (kinderen, broers, zussen).

VERZOEKSCHRIFT

TOT INSTELING VAN EEN BESCHERMINGSMAATREGEL in toepassing van de wet van 17 maart 2013 inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsmaatregel die strookt met de menselijke waardigheid. (Art 1241 Ger. Wb)

Gezien voor neerlegging
ter griffie op.....
De Griffier
rolnr. :

Mijnheer/ Mevrouw de Vrederechter,

De verzoekende partij:

Naam:.....
Voornaam:.....
Beroep:.....
Woonplaats/verblijfplaats:.....
Tel.:.....GSM.....
Email:.....

De verzoekende partij is van mening dat ten aanzien van de hiernagenoemde persoon een **rechterlijke beschermingsmaatregel** moet bevolen worden: (* *doorhalen wat niet past*)

- 1° **met betrekking tot zijn persoon** (art. 492/1, § 1 van het BW)*
(wanneer er problemen van menselijke aard zijn waarover de te beschermen persoon niet meer zelf kan beslissen)
- 2° **met betrekking tot zijn goederen** (art. 492/1, § 2 van het BW)*
(wanneer er alleen problemen van patrimoniale aard zijn)
- 3° **met betrekking tot zijn persoon en zijn goederen** (art. 492/1, § 3 van het BW)*
(wanneer beide problematieken tesamen bestaan)
(de bijlage geeft een overzicht van de diverse onbekwaamheden dewelke kunnen uitgesproken worden)

De te beschermen persoon:

Naam:.....
Voornamen:.....
Plaats en datum van geboorte:.....
Domicilieadres:.....
Actueleverblijfplaats:.....
Nummerrijksregister:.....
Tel.:.....GSM.....
Email:.....

De verzoekende partij is devan de te beschermen
persoon.
(graad van verwantschap of aard van de relatie)

Situatie van de te beschermen persoon en aanduiding van de redenen van het verzoek:

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....

Noodzakelijk te vermelden informatie:

De naam, de voornaam, de verblijf- of woonplaats en telefoonnummer van:

zijn/haar vader:.....

-zijn/haar moeder:.....

-zijn/haar echtgenoot/echtgenote:.....

-zijn/haar samenwonende partner:.....

-de persoon met wie de te beschermen persoon een feitelijk gezin vormt:.....

-de meerderjarige inwonende kinderen:

.....

.....

.....

Andere noodzakelijke informatie indien van toepassing:

-de naam en de maatschappelijke zetel van de *private stichting* die zich uitsluitend inzet voor de te beschermen persoon:.....

-de naam en de maatschappelijke zetel van de *stichting van openbaar nut* die voor de te beschermen persoon over een statutair ingesteld comité belast met het opnemen van een bewindvoering beschikt

.....

Bovendien en voor zover als mogelijk te vermelden:

-de naam, de voornaam, de woonplaats, telefoonnummer en zo mogelijk de e.mail van de meerderjarige familieleden in dichtste graad, doch niet verder dan de tweede graad: o.a.

meerderjarige niet inwonende kinderen:

.....

.....

.....

.....

.....

broers en zusters:

.....

.....

.....

.....

andere:

.....

.....

.....

-de naam, de voornaam, de woonplaats, telefoonnummer en e.mail van de persoon die zou kunnen fungeren als vertrouwenspersoon:

Naam:.....

Voornaam:.....

Beroep:.....

Woonplaats/verblijfplaats:.....

Tel.:.....GSM:.....

Email:.....

-de *familiale, morele en materiële leefomstandigheden* waarvan de kennis voor de vrederechter nuttig kan zijn bij de aanstelling van een bewindvoerder:

.....
.....
.....
.....

-indien de te beschermde persoon begeleid wordt door een *medische of sociale dienst*. OCMW, ziekenfonds, medische hulpverlening...), naam, adres en tel. vermelden:

.....
.....
.....
.....

-de aard en de samenstelling van de *te beheren goederen*:

° financiële middelen:

.....

° onroerende goederen:

.....

° andere:

.....

° gekende schulden:

.....
.....
.....

Suggesties betreffende de keuze van de aan te stellen bewindvoerder:

inzake de goederen:

.....

inzake de persoon:

.....

(meestal is dit één en dezelfde persoon) te vermelden: naam, voornaam, adres, tel/gsm en email)

Gevraagde rechterlijke beschermingsmaatregelen - de aard en de omvang van de bevoegdheden van de bewindvoerder:

Op zicht van de bijlage en de daar omschreven mogelijk maatregelen kan een voorstel gedaan worden - de vrederechter beslist evenwel naar eigen inzicht):

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Bijlagen: VERPLICHTE GEGEVENS

-een **attest inzake de verblijfplaats** van de te beschermen persoon (d.i. de plaats van feitelijk verblijf en dit kan o.a. een rusthuis of ziekenhuis zijn), dat ten hoogste vijftien dagen oud is (en indien dit verschillend is van het domicilieadres, een getuigschrift van woonst te bekomen op gemeentehuis van domicilie)

-**omstandige geneeskundige verklaring** dewelke ten hoogste 15 dagen oud is

Indien er een *absolute onmogelijkheid* is om een omstandige geneeskundige verklaring toe te voegen geef dan daarvan de redenen op (let wel: deze omstandigheden worden zeer streng beoordeeld):

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

-een **tweede exemplaar** van dit verzoekschrift,

-**copie van de identiteitskaart** van de te beschermen persoon, indien mogelijk,

-indien mogelijk: stukken inzake het te beheren **patrimoniaaal vermogen**,
(overzicht bankrekeningen, gegevens onroerende goederen, schulden)

Datum:.....

Handtekening van de verzoekende partij of van haar advocaat,

.....

Ter informatie

Overeenkomstig art. 492/1, § 1. van het Burgerlijk Wetboek dient de vrederechter die een rechterlijke beschermingsmaatregel met betrekking tot de persoon beveelt zich uit te spreken over de bekwaamheid van de beschermde persoon betreffende:

T de keuze van zijn verblijfplaats;

2° het geven van de toestemming tot huwen bedoeld in artikel 75 en 146 B.W.;

3° het instellen van en zich verweren tegen een vordering tot nietigverklaring van het huwelijk, bedoeld in de artikelen 180, 184 en 192 B.W.;

4° het instellen van en zich verweren tegen een vordering tot echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk, bedoeld in artikel 229 B.W.;

5° het indienen van een verzoek tot echtscheiding door onderlinge toestemming bedoeld in artikel 230 B.W.;

6° het instellen van en zich verweren tegen een vordering tot scheiding van tafel en bed bedoeld in artikel 311bis B.W.;

7° het erkennen van een kind overeenkomstig artikel 328 B.W.;

8° het voeren van gedingen als eiser of als verweerder betreffende zijn afstamming bedoeld in boek I, titel VII B.W.;

9° de uitoefening van het ouderlijk gezag over de persoon van de minderjarige, bedoeld in boek I, titel IX B.W en van de ouderlijke

prerogatieven;

10° de aflegging van een verklaring van wettelijke samenwoning bedoeld in artikel 1476, § 1 B.W., alsook de beëindiging van de

wettelijke samenwoning, bedoeld in artikel 1476, § 2 B.W.;

11° in voorkomend geval, het afleggen van een verklaring tot verkrijging van de Belgische nationaliteit, bedoeld in hoofdstuk III van

het Wetboek van de Belgische nationaliteit van 28 juni 1984;

12° de uitoefening van de rechten bedoeld in de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten

opzichte van de verwerking van de persoonsgegevens;

13° de uitoefening van het recht bedoeld in de wet van 23 juni 1961 betreffende het recht tot antwoord;

14° het richten van een verzoek tot naams- of voornaamswijziging, bedoeld in artikel 2 van de wet van 15 mei 1987 betreffende de

namen en voornamen;

15° de uitoefening van de rechten van de patiënt, bedoeld in de wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt;

16° het verlenen van de toestemming om een experiment op de menselijke persoon uit te voeren overeenkomstig artikel 6 van de

wet van 7 mei 2004 inzake experimenten op de menselijke persoon;

17° het verlenen van de toestemming tot het wegnemen van organen zoals bedoeld in artikel 5 of artikel 10 van de wet van 13 juni

1986 betreffende het wegnemen en transplanteren van organen;

18° de uitoefening van het recht op weigering om een autopsie uit te voeren op zijn kind van minder dan achttien maanden, bedoeld

in artikel 3 van de wet van 26 maart 2003 houdende regeling van de autopsie na het onverwachte en medisch onverklaarde overlijden van een kind van minder dan achttien maanden;

19° het verlenen van de toestemming tot het wegnemen van lichaamsmateriaal bij levenden als bedoeld in artikel 10 van de wet van

19 december 2008 inzake het verkrijgen en het gebruik van menselijk lichaamsmateriaal met het oog op de geneeskundige toepassing op de mens of het wetenschappelijk onderzoek.

Overeenkomstig art. 492/1, § 2 van het Burgerlijk Wetboek dient de vrederechter die een rechterlijke beschermingsmaatregel met betrekking tot de goederen beveelt zich uit te spreken over de bekwaamheid van de beschermde persoon betreffende:

1° het vervreemden van zijn goederen;

2° het aangaan van een lening;

3° het in pand geven of hypothekeren van zijn goederen alsook het geven van de toestemming tot doorhaling van een hypothecaire

inschrijving, met of zonder kwijting, en van de overschrijving van een bevel tot uitvoerend beslag zonder betaling;

4° het afsluiten van een pachtcontract, een handelshuurovereenkomst of een gewone huurovereenkomst van meer dan negen jaar;

5° het aanvaarden of verwerpen van een nalatenschap, een algemeen legaat of een legaat onder algemene titel;

6° het aanvaarden van een schenking of een legaat onder bijzondere titel;

7° het optreden in rechte als eiser en verweerder;

8° het afsluiten van een overeenkomst van onverdeeldheid;

9° het aankopen van een onroerend goed;

10° het aangaan van een dading of het afsluiten van een arbitrageovereenkomst;

11° het voortzetten van een handelszaak;

12° het berusten in een vordering betreffende onroerende rechten;

13° het schenken onder levenden;

14° het aangaan of wijzigen van een huwelijkscontract;

14°/1 een overeenkomstig als bedoeld in artikel 1478, vierde lid, af te sluiten en te wijzigen;

15° het maken of herroepen van een uiterste wilsbeschikking;

16° het stellen van handelingen met betrekking tot het dagelijkse beheer;

17° de uitoefening van het wettelijk bewind over de goederen van de minderjarige bedoeld in boek I, titel IX B.W.

18. andere:....

- het afsluiten van een pachtcontract, een handelshuur of een gewone huurovereenkomst van minder dan negen jaar

- het afsluiten van elke overeenkomst van welke aard ook,

Toelichting bij het verzoekschrift tot rechterlijke bescherming

1. Bevoegde vrederechter

Hier dient u in te vullen voor welk kanton u het verzoek wil indienen. Het moet daarbij gaan om het kanton van de verblijfplaats van de te beschermen persoon, of van zijn woonplaats. Een verblijfplaats kan een rust- en verzorgingstehuis of een psychiatrische instelling zijn. Een woonplaats is de plaats waar de persoon staat ingeschreven in het bevolkingsregister.

Wanneer u niet zeker weet in welk kanton de verblijfplaats van de te beschermen persoon valt, kan u zich wenden tot het dichtstbijzijnde vredegerecht om informatie in te winnen.

2. Verzoekende partij

Hier dient u de naam, voornaam, beroep en de woonplaats in te vullen van de persoon die de rechterlijke beschermingsmaatregel vraagt.

U dient ook aan te geven welke verwantschap of welke band de verzoekende partij heeft met de te beschermen persoon (echtgeno(o)t(e), zoon of dochter, broer of zus, familielid, partner, vriend, buur, ...).

Het verzoek kan gedaan worden door de te beschermen persoon zelf of door elke belanghebbende.

3. De te beschermen persoon

Hier vult u alle gegevens in van de persoon over wie de beschermingsmaatregel gevraagd wordt. Vul in de naam en de voornaam, de verblijfplaats en de woonplaats wanneer die verschillend is van de verblijfplaats. Een verblijfplaats kan een rust- en verzorgingstehuis of een psychiatrische instelling zijn. Een woonplaats is de plaats waar de persoon staat ingeschreven in het bevolkingsregister. Vraagt u de maatregel voor uzelf, vermeldt dan 'zie verzoekende partij'.

Wanneer u de geboorteplaats en –datum van de te beschermen persoon kent, dient u die gegeven in te vullen. Het is nuttig dat u ook het rijksregisternummer kan aangeven. Dit nummer kan u vinden op de achterzijde van de identiteitskaart van de te beschermen persoon.

Verder moet u aangegeven of de te beschermen persoon ongehuwd is, gehuwd is, weduw(e)(naar) is, wettelijk samenwoont of een feitelijk gezin vormt. Ook dienen de ouders aangegeven te worden of de private stichting die de zorg opneemt. Schrap wat niet van toepassing is en vul alle gegevens aangaande de betrokken personen in. Vergeet zeker niet de adressen aan te geven.

4. Personen verwant met de te beschermen persoon

Hier dient u de verwanten van de te beschermen persoon aan te geven. U hoeft niet verder te gaan dan de tweede graad. Het gaat dus om kinderen, broers en zussen van de te beschermen persoon. Ooms, tantes, neven en nichten dient u niet te vermelden. Telkens moet u de naam, voornaam en de volledige woonplaats aangeven en of het gaat om een zoon, een dochter, een broer of een zus.

5. Aard van de gevraagde maatregel

Hier dient u aan te geven welke maatregel u vraagt. Het kan daarbij gaan om een bewind over de persoon dan wel over de goederen van de te beschermen persoon of over beiden.

U kan dit onderdeel ongewijzigd laten staan. ***De vrederechter zal op basis van het medisch attest en na alle betrokken personen opgeroepen en gehoord te hebben, de gepaste rechterlijke beschermingsmaatregel uitspreken. De omvang van de bescherming van personen met eenzelfde aandoening kan verschillen al naar gelang de 'sociale bijstand' die zij genieten. Personen met een sterk sociaal, familiaal netwerk zullen minder nood hebben aan bescherming dan zij die niet over zo een netwerk beschikken. De Vrederechter zal hierover oordelen. De wet is erop gericht de personen met een functiestoornis te laten genieten van een maximale autonomie. De bescherming is enkel nodig daar waar de sociale bijstand niet volstaat.***

6. Beschrijving vermogen

U dient een korte beschrijving te geven van het vermogen van de te beschermen persoon in zoverre dat u bekend is. Het kan daarbij gaan om waarden (bankrekeningen of effectenrekeningen), onroerende goederen (huizen of appartementen) of roerende goederen (meubelen, kunstvoorwerpen, voertuigen,...). Wanneer uw daarover geen enkele informatie heeft, kan u vermelden 'onbekend'. U mag ook altijd een kopie van rekeninguittreksels en andere documenten waarover U beschikt, bij dit verzoekschrift voegen.

7. Beschrijving familiale, morele en materiële leefomstandigheden

Hier dient u een korte beschrijving te geven van de leefomstandigheden van de te beschermen persoon die belangrijk zijn bij de instelling van het bewind. Is er sociaal contact? Is er reeds een of andere vorm van begeleiding? Zijn er schulden? Is er contact met familie en verloopt dat goed? U moet hier niets invullen. Het gaat alleen om gegevens waarvan u meent dat de vrederechter of de toekomstige bewindvoerder ze onmiddellijk moet weten.

8. De bewindvoerder

U kan steeds een suggestie doen van een bewindvoerder over de persoon en/of over de goederen. Wanneer u zelf als bewindvoerder wil aangesteld worden, kan u 'zie verzoekende partij' vermelden. Het is echter aan de vrederechter om een bewindvoerder aan te duiden. Het is dus mogelijk dat uw suggestie niet wordt gevolgd. De bewindvoerder dient ook zijn opdracht te aanvaarden. Wanneer de te beschermen persoon een verklaring heeft afgelegd wie hij als bewindvoerder wil, kan u hier best melding van maken.

9. De vertrouwenspersoon

U kan steeds een suggestie doen van een vertrouwenspersoon over de persoon en/of over de goederen. Het is echter aan de vrederechter om een vertrouwenspersoon aan te duiden. Het is dus mogelijk dat uw suggestie niet wordt gevolgd. Wanneer de te beschermen persoon een verklaring heeft afgelegd wie hij als vertrouwenspersoon wil, kan u hier best melding van maken.

10. Mogelijkheid tot verplaatsen

Hier dient u aan te geven in hoeverre de te beschermen persoon zich zelf nog kan verplaatsen om aanwezig te zijn op de zitting voor de vrederechter. Als de te beschermen persoon zich niet kan verplaatsen, zal de vrederechter de te beschermen persoon op zijn verblijfplaats komen bezoeken en zal de zitting daar plaatsvinden.

11. Plaats, datum en handtekening

U dient hier de plaats in te vullen waar u het verzoekschrift neerlegt en de datum van neerlegging. Het verzoekschrift dient u te ondertekenen. Het kan eveneens ondertekend worden door een advocaat die voor de verzoekende partij optreedt.

12. Wat dient u bij te voegen?

Bij het verzoekschrift dient u drie bijlagen te voegen. In de eerste plaats dient u een omstandige geneeskundige verklaring bij te voegen die is opgesteld op basis van een voorgeschreven formulier. De geneeskundige verklaring mag niet ouder zijn dan vijftien dagen. In de tweede plaats dient u een attest van woonplaats/verblijfplaats bij te voegen van de te beschermen persoon. Het attest van woonplaats kan u bekomen op de burgerlijke stand van de gemeente of stad waar de te beschermen persoon is ingeschreven in het bevolkingsregister. Ook dit attest mag niet ouder zijn dan vijftien dagen! Het attest van verblijfplaats kan u opvragen in het rusthuis of de instelling waar de beschermde persoon verblijft.

Het attest van goed gedrag en zeden is belangrijk omdat bepaalde veroordelingen de functie van bewindvoerder of vertrouwenspersoon uitsluiten.

OMSTANDIGE GENEESKUNDIGE VERKLARING

TOT INSTELING VAN EEN BESCHERMINGSMAATREGEL in toepassing van de wet van 17 maart 2013 inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsmaatregel die strookt met de menselijke waardigheid. (Art 1241 Ger. Wb)

Ondergetekende Mevrouw/ De Heer.....
Geneesheer, waarvan het kabinet gevestigd is te
.....
tel.....gsm.:.....e.mail:.....
..

handelend op verzoek van:

Naam:
Voornaam:.....
Beroep:.....
Woonplaats/verblijfplaats:.....
Tel.:..... GSM:.....

verklaart te hebben onderzocht op:/...../20....

als de te beschermen persoon:

Naam:.....
Voornamen:.....
Plaats en datum van geboorte:.....
Domicilieadres:.....
Actuele verblijfplaats:.....

met het oog op het nemen van gerechtelijke beschermingsmaatregelen:

(*het onnodige doorhalen)

Minimale vermeldingen:

1. De gezondheidstoestand van de te beschermen persoon wordt als volgt omschreven:

.....
.....
.....
.....

2. Deze gezondheidstoestand heeft de volgende weerslag op het behoorlijk functioneren van de te beschermen persoon, hetzij in hoofde van zijn persoon, hetzij inzake het waarnemen van diens vermogensrechtelijke belangen, hetzij zowel in hoofde van én de persoon én diens goederen. (nota: dit is noodzakelijk te specificeren- zie inforamtie als bijlage. U mag de nummers van de onbekwaamheid vermelden. Gelieve dan uitdrukkelijk te vermelden: in verband met pesoon nr.... in verband met goederen nr.....)

.....
.....
.....

.....
.....
3. Omschrijf de zorgverlening die een dergelijke gezondheidstoestand normaal met zich meebrengt; vermeldt inzonderheid de reeds bestaande begeleidende medisch en sociale diensten (naam, adres, contactpersoon):

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Vermeldt de gevolgen van de vastgestelde gezondheidstoestand op het functioneren volgens de International Classification of Functioning, Disability and Health die op 22 mei 2001 door de vierenvijftigste Wereldgezondheidsvergadering (WHA) werd aangenomen;

(verplichte vermelding)

.....
.....
.....

5. Wat de belangen van vermogensrechterlijke aard betreft, is de te beschermen persoon al dan niet nog bij machte om kennis te nemen van de jaarrekeningen van het beheer?

Ja / Neen.....

6. Kan de te beschermen persoon zich naar het vredegerecht verplaatsen?

JA* - NEEN* (*het onnodige doorhalen).....

zo „JA“ is dit aangewezen gelet op zijn/haar toestand?

Andere nuttige informatie:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

N.B. Deze verklaring mag NIET worden opgesteld door een geneesheer die een bloed- of aanverwant is van de te beschermen persoon of van verzoekende partij, of op enigerlei wijze verbonden is aan de instelling waar de te beschermen persoon zich bevindt en mag ten hoogste 15 dagen oud zijn.

datum,

Handtekening

Ter informatie

Het is belangrijk dat U weet dat :

a) De vrederechter op basis van het medisch attest en andere informatie die ingewonnen wordt tijdens de procedure de omvang van de bescherming bepaalt. Het medisch attest wordt verplicht voorgeschreven zodat U bij het uitschrijven ervan ook uw beroepsgeheim niet schendt. U mag dit attest steeds onder gesloten omslag afleveren aan de persoon die U erom verzoekt.

b) De omvang van bescherming van personen met eenzelfde aandoening kan verschillen al naargelang de 'sociale bijstand' die zij genieten. Personen die een sterk sociaal, familiaal netwerk hebben, zullen minder nood hebben aan bescherming. De vrederechter zal hierover oordelen. De wet is erop gericht de personen met een functiestoornis te laten genieten van een maximale autonomie. Bescherming is enkel nodig daar waar sociale bijstand niet volstaat.

Overeenkomstig art. 492/1, § 1. van het Burgerlijk Wetboek dient de vrederechter die een rechterlijke beschermingsmaatregel met betrekking tot de persoon beveelt zich uit te spreken over de bekwaamheid van de beschermde persoon betreffende:

1° de keuze van zijn verblijfplaats;

2° het geven van de toestemming tot huwen bedoeld in artikel 75 en 146 B.W.;

3° het instellen van en zich verweren tegen een vordering tot nietigverklaring van het huwelijk, bedoeld in de artikelen 180, 184 en 192 B.W.;

4° het instellen van en zich verweren tegen een vordering tot echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk, bedoeld in artikel 229 B.W.;

5° het indienen van een verzoek tot echtscheiding door onderlinge toestemming bedoeld in artikel 230 B.W.;

6° het instellen van en zich verweren tegen een vordering tot scheiding van tafel en bed bedoeld in artikel 311bis B.W.;

7° het erkennen van een kind overeenkomstig artikel 328 B.W.;

8° het voeren van gedingen als eiser of als verweerder betreffende zijn afstamming bedoeld in boek I, titel VII B.W.;

9° de uitoefening van het ouderlijk gezag over de persoon van de minderjarige, bedoeld in boek I, titel IX B.W. en van de ouderlijke prerogatieven;

10° de aflegging van een verklaring van wettelijke samenwoning bedoeld in artikel 1476, § 1 B.W., alsook de beëindiging van de wettelijke samenwoning, bedoeld in artikel 1476, § 2 B.W.;

11° in voorkomend geval, het afleggen van een verklaring tot verkrijging van de Belgische nationaliteit, bedoeld in hoofdstuk III van het Wetboek van de Belgische nationaliteit van 28 juni 1984;

12° de uitoefening van de rechten bedoeld in de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van de persoonsgegevens;

13° de uitoefening van het recht bedoeld in de wet van 23 juni 1961 betreffende het recht tot antwoord;

14° het richten van een verzoek tot naams- of voornaamswijziging, bedoeld in artikel 2 van de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en voornamen;

15° de uitoefening van de rechten van de patiënt, bedoeld in de wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt;

16° het verlenen van de toestemming om een experiment op de menselijke persoon uit te voeren overeenkomstig artikel 6 van de wet van 7 mei 2004 inzake experimenten op de menselijke persoon;

17° het verlenen van de toestemming tot het wegnemen van organen zoals bedoeld in artikel 5 of artikel 10 van de wet van 13 juni 1986 betreffende het wegnemen en transplanteren van organen;

18° de uitoefening van het recht op weigering om een autopsie uit te voeren op zijn kind van minder dan achttien maanden, bedoeld in artikel 3 van de wet van 26 maart 2003 houdende regeling van de autopsie na het onverwachte en medisch onverklaarde overlijden van een kind van minder dan achttien maanden;

19° het verlenen van de toestemming tot het wegnemen van lichaamsmateriaal bij levenden als bedoeld in artikel 10 van de wet van 19 december 2008 inzake het verkrijgen en het gebruik van menselijk lichaamsmateriaal met het oog op de geneeskundige toepassing op de mens of het wetenschappelijk onderzoek.

Overeenkomstig artikel 492/1 §2 BW moet de vrederechter die een rechterlijke beschermingsmaatregel met betrekking tot de goederen beveelt zich uitspreken over de bekwaamheid van de beschermde persoon betreffende :

- 1°het vervreemden van (roerende en onroerende) goederen;
- 2°het aangaan van een lening;
- 3°het in pand geven of hypotheekeren van goederen, alsook het geven van toestemming tot doorhaling van een hypothecaire inschrijving, met of zonder kwijting, en van de overschrijving van een bevel tot uitvoerend beslag zonder betaling;
- 4°het afsluiten van een pachtovereenkomst, handelshuurovereenkomst of een gewone woninghuurovereenkomst van meer dan 9 jaar;
- 5°het aanvaarden of verwerpen van nalatenschap, een algemeen legaat of een legaat onder algemene titel;
- 6°het aanvaarden van een schenking of een legaat onder bijzondere titel;
- 7°het optreden in rechte als eiser en verweerder;
- 8°het afsluiten van een overeenkomst van onverdeeldheid;
- 9°het aankopen van onroerend goed;
- 10°het aangaan van een dading of het afsluiten van een arbitrageovereenkomst;
- 11°het voortzetten van een handelszaak;
- 12°het berusten in een vordering betreffende onroerende rechten;
- 13°het schenken onder levenden;
- 14°het sluiten of wijzigen van een overeenkomst zoals bedoeld in artikel 1478, vierde lid Burgerlijk Wetboek en het aangaan of wijzigen van een huwelijkscontract;
- 15°het maken of herroepen van een uiterste wilsbeschikking;
- 16°het stellen van handelingen met betrekking tot het dagelijks beheer:
 - a. meer bepaald alle handelingen die betrekking hebben op het beheer van de bankrekeningen ongeacht het bedrag;
 - b.(opsomming van nog bijkomende handelingen aangaande dagelijks beheer waarvoor onbekwaamheid wordt uitgesproken)
- 17°de uitoefening van het wettelijk bewind over de goederen van de minderjarige bedoeld in boek I, titel IX Burgerlijk Wetboek;
- 18°andere dan de hoger aangeduide handelingen:
 - a. het afsluiten van een pachtovereenkomst, handelshuurovereenkomst of een gewone woninghuurovereenkomst van minder dan 9 jaar;
 - b.(opsomming van nog bijkomende handelingen aangaande goederen waarvoor onbekwaamheid wordt uitgesproken)

Verklaring van de waarde van de vordering voor het vaststellen van het bedrag van het rolrecht

Aan de griffie van het vreedegerecht van het kanton Tongeren - Voeren

Gegevens eisende partij (1)	Type vordering (2)	Geschatte waarde van de vordering (€)	Volledige of gedeeltelijke kosteloosheid	datum	handtekening eisende partij of desgevallend naam en handtekening v/d vertegenwoordiger (3)	Rolrecht (€) (in te vullen door de griffie)
	3	/	art. 162, 18° W. Reg.			

handtekening of stempel van de griffie + datum:

TOTAAL:

Dit formulier betreft een pro-fiscoverklaring van de waarde van de vordering voor het vaststellen van het bedrag van het te betalen rolrecht, overeenkomstig artikel 269 van het wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten.

Deze verklaring dient te worden gevoegd bij de akte die ter neerlegging op de griffie wordt aangeboden.

In te vullen gegevens:

(1) Identificatiegegevens van de eisende partij:

- Naam en voornaam van de natuurlijke persoon
- Naam en rechtsvorm van de rechtspersoon

(2) Type vordering:

- 3 = een vordering die vrijgesteld is van het betalen van het rolrecht op grond van de artikelen van het Wetboek der registratie, hypotheek- en griffierechten: Er is geen rolrecht verschuldigd voor bescherming van onbekwamen in overeenstemming met artikel 162, 38° W. Reg.

(3) Deze verklaring dient per eisende partij of haar vertegenwoordiger (bv. advocaat) te worden ondertekend. Indien de verklaring wordt ondertekend door de vertegenwoordiger, dient deze zijn naam en voornaam te vermelden.

Bijlage 3: Uitgeschreven interview met vrederechter Rita Struyf

Persoonsgegevens:

Leeftijd	55 jaar
Gezinssamenstelling	Samenwonend met echtgenoot. Ze heeft één dochter van 25 jaar
Opleiding	Licentiaat in de rechten
(Beroeps)activiteit	Vrederechter van het kanton Tongeren-Voeren

Topic 1: Benodigdheden

▪ **Wat is een pro fisco verklaring?**

Dat is iets dat zeer recent is. Dat is ongeveer een jaar van toepassing. Dat is een attest dat niet alleen geldt in kader van bewindvoering. Het geldt voor alle procedures die worden ingeleid, zowel voor het vredegerecht als voor andere rechtbanken. Als een procedure wordt ingeleid, moet de verzoekende partij een rolrecht betalen. Dat is een soort van belasting, een fiscaal element. Dat pro fisco attest heeft tot doel om aan te geven hoeveel dat rolrecht gaat bedragen. Dat rolrecht wordt berekend op de waarde van de vordering, dus de partij die de procedure inleidt moet een evaluatie maken van de waarde van de vordering. Om een voorbeeld te geven: ik moet een factuur innen van duizend vijfhonderd euro, dan wordt dat rolrecht bepaald op basis van die waarde. Het kan zijn, zoals in de bewindvoering, dat je daar geen waarde op kunt plakken. Dat bestaat, een vordering die niet in geld waarneembaar is. Dan is dat een forfaitair bedrag. Alleen bij aanvang van de procedure, als er bewindvoering wordt aangevraagd, moet dat pro fisco attest erbij zijn. Er wordt dus geen rolrecht op geïnd, want dat is een procedure die vrijgesteld is van rolrecht. In de loop van de bewindvoering worden er soms procedures in de procedure gevoerd, bijvoorbeeld als er een onroerend goed verkocht moet worden moet er een procedure gevoerd worden. Voor al die tussenprocedures is er geen pro fisco attest meer nodig.

▪ **Bestaat er een standaard formulier waarin iemand al op voorhand een bewindvoerder kan aanduiden?**

Men kan de keuze van bewindvoerder al op voorhand doen. Dit kan via een verklaring die men aflegt bij de vrederechter door middel van een verzoekschrift ofwel kan men dat bij de notaris doen. In kader van bewindvoering is er een centraal register in Brussel waar wij die verklaring naartoe moeten sturen. Op het ogenblik dat er bewindvoering wordt aangevraagd, gaan wij moeten consulteren als die persoon een keuze van

bewindvoerder heeft gemaakt. In kader van bewindvoering, is dat niet aan veel formaliteiten. Men mag mij gewoon een brief schrijven met alle gegevens in, en dan aanvaarden wij dat als verzoekschrift. Er is geen standaard model. Het gaat er eigenlijk vrij informeel aan toe.

- **Is een kopie van de identiteitskaart van de beschermde persoon vereist bij de aanvraagprocedure?**

Neen, dat is niet nodig. We moeten wel over alle gegevens beschikken (naam, adres, waar de persoon verblijft, geboortedatum, rijksregisternummer, etc.). Wij gaan die persoon sowieso bezoeken of de persoon komt naar hier.

Topic 2: Wettelijk vertegenwoordiger

- **Bij de wet op de patiëntenrechten is er een wettelijk vertegenwoordiger.**

- » Wat kan die beslissen over de persoon?

De wet op de patiëntenrechten is een heel specifieke wet waar je je echt beperkt tot de patiënt. De beschermde persoon is geen patiënt. De patiëntenrechten zijn het ontvangen van kwaliteitsvolle dienstverlening, recht op vrije keuze van zorgverstreker, recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, etc. De wettelijk vertegenwoordiger gaat eigenlijk, op het ogenblik dat de patiënt het niet meer kan, de beslissing nemen die normaal aan de patiënt toekomen. Maar om nu te zeggen welke beslissingen die kan over de persoon nemen, dan denk ik dat dat niet helemaal vergelijkbaar is met wat een bewindvoerder over de persoon beslist. Er is een cascade in de wet voorzien dat als er een wettelijk vertegenwoordiger is in kader van wet op de patiëntenrechten, dan heeft die voorrang op de bewindvoerder omtrent het nemen van bepaalde beslissingen. Als die vertegenwoordiger er niet is of zijn werk niet zou doen, dan zou ik een bewindvoerder over de persoon kunnen aanstellen. De aanstelling van een wettelijk vertegenwoordiger is iets dat buiten de rechtbank gebeurt.

- » Mag de wettelijk vertegenwoordiger weigeren om zijn taak uit te voeren?

Dat is volledig buiten de rechtbank. Het is een mandaat dat je krijgt, als je dat niet wilt doen is dat volledig jouw keuze.

- » Wat zijn hier de voordelen van t.o.v. een bewindvoerder over de persoon?

Ik weet niet als er voor- of nadelen zijn. De bevoegdheden van de wettelijk vertegenwoordiger in kader van de wet op de patiëntenrechten zijn beperkt, maar die van de bewindvoerder ook. De bewindvoerder heeft altijd een beetje de ruggensteun van de vrederechter, terwijl de wettelijk vertegenwoordiger de vrije hand heeft. Wij hebben eigenlijk geen binding met de wettelijk vertegenwoordiger, omdat deze voor niks bij ons terecht moet.

- » Wanneer mag de beroepsbeoefenaar afwijken van de beslissing van de wettelijk vertegenwoordiger?

Ik denk dat die dat niet kan, tenzij de beroepsbeoefenaar zegt dat hij die beslissing niet wilt uitvoeren omdat dat niet in overeenstemming is met zijn overtuiging. Als de wettelijk vertegenwoordiger zou zeggen 'kijk het is genoeg geweest, we gaan de machines afkoppelen, etc.', terwijl de beroepsbeoefenaar zegt 'kijk, daar speel ik niet in mee'. Dan zal er een andere beroepsbeoefenaar gezocht moeten worden denk ik. Ik denk dat dit altijd een probleem is van vertrouwen en de beroepsbeoefenaar altijd in eer en geweten zal moeten handelen.

- **Op buitengerechtelijk vlak is er een lasthebber.**

- » Mag deze beslissen over de persoon of enkel over de goederen?

Enkel over de goederen. Dat is het nadeel van dat systeem. Men wilt de rechtbanken ontlasten door een buitengerechtelijke bescherming, maar daar heeft men twee nadelen: het kan enkel over de goederen gaan en de persoon (de lastgever) is niet handelingsonbekwaam, dus deze kan zelf ook nog handelingen stellen.

- » Welke rechten mogen zij uitoefenen?

Dat hangt een beetje af van de lastgeving. Dat is een soort contract dat bestaat tussen de lastgever en de lasthebber, waarin heel duidelijk de taak wordt omschreven. Bijvoorbeeld het dagdagelijks beheer (het betalen van facturen, ontvangen van het pensioen, het betalen van de huur, etc.), maar dat kan ook verder gaan zoals bijvoorbeeld 'als ik naar een rusthuis moet, dan moet jij maar instaan voor de verkoop van mijn huis'. Dus dat moet allemaal netjes op papier staan zodat er geen discussie is, want als er discussie is komen ze toch bij mij terecht. Als iemand van de familie bijvoorbeeld zou vaststellen dat de lasthebber zijn mandaat te buiten gaat, dan kunnen ze mij daarover aanspreken en dan kan ik eventueel de lastgeving opheffen, dan wel bijsturen, dan wel ze te vervangen door een bewindvoerder. De rechten die hij mag uitoefenen, worden beschreven in de lastgeving.

- » Is de lasthebber hetzelfde als de wettelijk vertegenwoordiger in kader van de wet op de patiëntenrechten?

Neen, de lasthebber is over de goederen en de wettelijk vertegenwoordiger over de persoon.

Topic 3: Bewindvoerder

- **Waarom kan er maar één bewindvoerder over de persoon worden aangesteld, terwijl er wel meerdere bewindvoerders over de goederen kunnen zijn?**

Ik denk dat de meest voor de hand liggende reden is: om de zaken niet te complex te maken. Waarom over de persoon maar één? Als je er twee zou aanstellen voor de beperkte bevoegdheid die ze maar hebben en die beginnen al ruzie te maken, dat is de zaken complex maken. Er kan maar één uitzondering gemaakt worden, en dat zijn de ouders. Beide ouders kunnen optreden als bewindvoerder over de persoon.

Waarom mag het wel over de goederen? Omdat je soms te maken hebt met een heel complex vermogen. Als dat alleen maar het dagelijks beheer omvat, is dat niet moeilijk. Ik heb een aantal dossiers waar men zit met beschermde personen die een zeer complex vermogen hebben met beleggingen, aandelen, onroerende goederen, fondsen, etc. Wij stellen in dat geval meestal een bewindvoerder aan voor het dagelijks beheer en een andere bewindvoerder die dan het groot vermogen gaat beheren omdat daar toch wel wat financiële kennis mee gemoeid is. We proberen het zo eenvoudig mogelijk te houden, want hoe meer mensen je betreft bij dat beheer, hoe complexer het wordt want dan moet je al die mensen steeds oproepen als er iets moet gebeuren.

Topic 4: Bewind over de persoon

- **Als vrederechter moet u over een aantal handelingen oordelen. Niet alle handelingen waren even duidelijk voor mij. Kunt u dit illustreren met een concreet voorbeeld.**

» Het voeren van gedingen als eiser of als verweerder betreffende zijn afstamming

Als er een procedure moet gevoerd worden waarin bijvoorbeeld het vaderschap betwist wordt. Het kan een procedure zijn waarin discussie ontstaat betreft de afstamming langs vaderszijde. 'Ben ik wel het kind van meneer X?'.

» De uitoefening van de rechten tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer t.o.v. de verwerking van de persoonsgegevens

Bijvoorbeeld er verschijnt een foto in de krant en jij staat erop en men heeft aan jou geen toelating gevraagd om die foto te publiceren of er gebruik van te mogen maken. Of men gaat jouw naam ergens citeren, zonder dat jij daar weet van hebt.

» De uitoefening van het recht tot antwoord

Als er in de krant een artikel verschijnt en er staan dingen in die niet correct zijn, dan kan je een recht van antwoord vragen om jouw versie van de feiten te mogen geven.

- » Het verlenen van toestemming om een experiment op de menselijke persoon uit te voeren
Dat is medicatie die uitgetest wordt, eerst op dieren en dan op mensen. Dat zijn dingen die eigenlijk heel weinig voorkomen.
- » Het verlenen van toestemming tot het wegnemen van organen
In een van mijn laatste dossiers heb ik de vraag gekregen van de dochter van de beschermde persoon die zegt 'wat als mijn vader komt te overlijden, mag ik dan toestemming geven om zijn organen gebruiken, om orgaandonatie te doen?'. De wet over orgaandonatie zegt eigenlijk dat als jij je niet uitdrukkelijk verzet tegen het feit dat jouw organen worden gebruikt, wordt je geacht toe te stemmen. Het verlenen van toestemming kan enkel gebeuren door de persoon zelf op het moment dat hij nog handelingsbekwaam is. Op het ogenblik dat hij er niet meer is, kan hij zijn toestemming niet meer geven maar kan hij ook niet weigeren. Dus de geneesheer zou aan de dochter kunnen vragen 'er is geen verklaring. Hij is wettelijk geacht akkoord te zijn. Ben jij ook akkoord?'.
» Het verlenen van toestemming tot het wegnemen van lichaamsmateriaal bij levenden
Dat hangt allemaal samen eigenlijk. Ze hebben daar zo'n lijst van gemaakt. Ze hebben alle hypothesen bijna willen voorzien. Het komt niet vaak voor.
- **Kunt u eveneens een concreet voorbeeld geven omtrent de handelingen waarvoor een bijzondere machtiging wordt vereist.**
 - » De beschermde persoon in rechte te vertegenwoordigen als eiser bij rechtsplegingen en handelingen
De beschermde persoon is bijvoorbeeld eigenaar van een huis. Er zit een huurder in, maar die huurder betaalt niet. Dan zal de bewindvoerder eerst aan mij machtiging moeten vragen om de procedure op te starten om de huurder hetzij te doen betalen hetzij uit huis te zetten. Dat geldt eigenlijk voor veel procedures. Als verweerder niet, want dan onderga je een procedure. Dan word je voor de rechtbank gebracht. Als je zelf het initiatief wilt nemen, dan wel.

Topic 5: Bewind over de goederen

- **Artikel 499/10 BW: “Met uitzondering van de echtgenoot ofwel door toestemming van de vrederechter, kan de bewindvoerder nooit de goederen van de beschermde persoon verkrijgen”.**

- » Wil dat zeggen dat als de kinderen bewindvoerder zijn, ze nooit kunnen erven? Wat wordt er bedoeld met ‘verkrijgen’? Valt dat onder schenken?

Onder verkrijgen wordt verstaan het krijgen van een schenking of het zijn van een begunstigde in een testament. Als we nu gewoon te maken hebben met de wettelijke erfopvolging waar de echtgeno(o)t(e) en de kinderen tot de nalatenschap worden geroepen, dan is er geen enkel probleem. Maar het wordt wel een probleem wanneer een van de kinderen bijvoorbeeld in het testament begunstigd zou worden ten opzichte van de andere kinderen. Dan zou die geen bewindvoerder mogen worden, omdat deze misschien onbewust verder gaat denken dan het leven van de beschermde persoon en gaat zeggen ‘alles wat ik nu ga uitgeven, zit dan niet meer in de nalatenschap’. Je zit daar een beetje met tegenstrijdige belangen. Als bewindvoerder moet je ervoor zorgen dat de beschermde persoon alles krijgt waar die recht op heeft, maar langs de andere kant als toekomstig begunstigde na overlijden heb je er natuurlijk ook belang bij. Hetzelfde met schenken. De bewindvoerder mag nooit iets ontvangen onder de vorm van een schenking van zijn beschermde persoon. Dat zijn tegenstrijdigheden. Maar de kinderen kunnen perfect wel erven ingevolge het wettelijk systeem van erfopvolging. De bedoeling van de wetgever is om naar familie te gaan als bewindvoerder, dus dat zou niet logisch zijn. Als iemand van tachtig jaar onder bewind geplaatst moet worden, dan ga ik zijn echtgenote van achtenzeventig jaar niet aanstellen als bewindvoerder. Dan gaan we automatisch naar de kinderen, en dan zouden ze uitgesloten worden van nalatenschap? Dat klopt niet. De kinderen mogen ook niet ontvangen. Dat is een beetje het probleem. Tijdens het mandaat mogen zij geen voordelen ontvangen van de beschermde persoon.

- **Als vrederechter moet u over een aantal handelingen oordelen. Niet alle handelingen waren even duidelijk voor mij. Kunt u dit illustreren met een concreet voorbeeld.**

- » Het vervreemden van zijn goederen

Dat kan verkopen, ruilen, schenken zijn. Alles wat met het vermogen te maken heeft en een verandering van het vermogen teweeg brengt, moet machtiging krijgen. Bijvoorbeeld: ik wil een huis verkopen, dan moet je machtiging krijgen. Ik wil een schenking doen, ik wil een ruiling doorvoeren, etc. Deze moeten een machtiging krijgen.

- » Het in pand geven of hypothekeken van zijn goederen alsook het geven van de toestemming tot doorhaling van een hypothecaire inschrijving, met of zonder kwijting, en van de overschrijving van een bevel tot uitvoerend beslag zonder betaling

Dit is een beetje hetzelfde, omdat het onroerend goed met een zakelijk recht wordt bespaard. Er wordt een hypotheek op gelegd of het huis wordt in pand gegeven als waarborg voor een andere schuld. Dat moet, omdat op dat ogenblik de beschermde persoon de vrije beschikking verliest. Als er een hypotheek op je huis ligt, probeer het dan maar eens te verkopen. Je bezwaart eigenlijk het onroerend goed, dus moet ik onderzoeken of dat in het belang van de beschermde persoon is. Dat is eigenlijk altijd de essentie van de machtigingen die moeten gevraagd worden. Wij moeten altijd oordelen als een bepaalde handeling in het belang is van de beschermde persoon of niet. Als het nee is, dan kan er geen machtiging gegeven worden.

- » Het aanvaarden of verwerpen van een nalatenschap, een algemeen legaat of een legaat onder algemene titel

Een beschermde persoon kan tot een nalatenschap geroepen worden, gewoon als erfgenaam of kan een legaat ontvangen. Ook daar moeten we machtiging voor geven. Het kan bijvoorbeeld zijn dat er in die nalatenschap een onroerend goed zit waar veel kosten aan verbonden zijn. Als de beschermde persoon maar een beperkt vermogen heeft, kan hij dat niet dragen. Het is niet omdat je geroepen wordt tot een nalatenschap, dat dat altijd in je voordeel is. Het kan een serieus vergiftigd geschenk zijn. Bij een legaat is dat hetzelfde. Ik moet nakijken als dat inderdaad in het belang van de beschermde persoon is.

- » Het aanvaarden van een schenking of een legaat onder bijzondere titel

Hetzelfde geldt voor het aanvaarden van een schenking. Er moet gekeken worden als dat in het belang van de beschermde persoon is.

- » Het afsluiten van een overeenkomst van onverdeeldheid

Dat is een techniek die tegenwoordig vaak wordt toegepast. Ouders kopen een stuk grond of huis en gaan de kinderen daarin betrekken. Bijvoorbeeld de naakte eigendom of 20% van de volle eigendom wordt aan de kinderen gegeven, waardoor ze eigenlijk een onverdeeldheid gaan vormen, ze gaan een mede-eigendom creëren. Meerdere personen zijn gelijktijdig eigenaar van eenzelfde goed. Het is vooral ingeval van minderjarigen dat de ouders zeggen dat ze in een stuk grond gaan investeren. Ik zeg dan gewoonlijk 'oké, geen probleem. Het kind heeft er geen last van, maar zolang het kind geen inkomen heeft, moet het ook niet bijdragen in de lasten!'. Je creëert een mede-eigendom.

- » Het aangaan van een dading of het afsluiten van een arbitrageovereenkomst
Een dading is een overeenkomst waar je een einde stelt aan een geschil of discussie en waarbij je alle twee toegevingen doet. Je moet een compromis vinden. Het is vaak zo bij verkeersongevallen. Bijvoorbeeld: ik heb op jou een schuldvordering van honderdduizend euro en jij zegt 'ja, maar ik heb ook van alles voor jou gedaan. We gaan een oplossing zoeken. We gaan de appel in twee doen. Ik ben akkoord met vijftigduizend euro, ben jij akkoord om vijftigduizend euro te geven?'
 - » Het berusten in een vordering betreffende onroerende rechten
Bijvoorbeeld in kader van twee onroerende goederen die naast elkaar liggen. De ene eigenaar heeft moeite om aan de achterkant van zijn grond te komen zonder op jouw grond te komen, en jij zegt 'oké, ik ben akkoord dat je op mijn erf komt om daar naar toe te gaan.'
 - » Het stellen van handelingen m.b.t. het dagelijkse beheer
Aankopen doen, gelden innen, facturen betalen, etc.
 - » De uitoefening van het wettelijk bewind over de goederen van de minderjarige
Als je als ouder onder bewind staat, betekent dat dat je niet instaat bent om je eigen goederen te beheren. Laat staan beheer te voeren over de goederen van je minderjarige kind. Over een minderjarige kan geen bewindvoerder worden aangesteld. In geval van twee ouders, kan de andere ouder dit eventueel opvangen.
- **Kunt u eveneens een concreet voorbeeld gegeven omtrent de handelingen waarvoor een bijzondere machtiging wordt vereist.**
- » Een nalatenschap, een algemeen legaat of een legaat onder algemene titel te verwerpen of te aanvaarden, wat slechts onder voorrecht van boedelbeschrijving kan geschieden
In kader van bewindvoering kan men je zuiver aanvaarden. Niet onder voorrecht van boedelbeschrijving. Men heeft de wet op die zin aangepast. Wanneer blijkt dat de nalatenschap positief is, dan mag men deze aanvaarden. Omdat het voorrecht van boedelbeschrijving kosten met zich meebrengt. Als blijkt dat er in een nalatenschap één miljoen euro zit en er geen schulden zijn, dan heeft het geen zin om die kosten te maken. Voorrecht van boedelbeschrijving had als doel om te vermijden dat de beschermde persoon gehouden zou zijn tot de schulden terwijl hij eigenlijk weinig of niks ontvangt. Voorrecht van boedelbeschrijving betekent dat je nooit gehouden kunt zijn tot meer dan wat je zelf ontvangt. Bijvoorbeeld: ik aanvaard onder voorrecht van boedelbeschrijving en krijg uit een nalatenschap

honderd euro. Dan kan ik ook maar tot honderd euro gehouden zijn tot eventuele schulden. Dus ik verlies er ook niks bij.

- » De beschermde persoon in rechte te vertegenwoordigen als eiser bij rechtsplegingen en handelingen, behoudens voor: burgerlijke partijstelling, geschillen m.b.t. huurcontracten of m.b.t. bewoning zonder akte of bewijs en vorderingen tot toepassing van de sociale wetgeving ten gunste van de beschermde persoon

Burgerlijke partijstelling is dikwijls in kader van procedures voor de politierechtbank of correctionele rechtbank, omdat je daar je rechten gaat laten gelden. Je bent bijvoorbeeld slachtoffer van een verkeersongeval. Ook sociale wetgeving, dat zijn allemaal procedures die in het belang van de beschermde persoon worden gevoerd. Bijvoorbeeld de beschermde persoon wordt door het OCMW uitgesloten van een leefloon. Dan heb je er natuurlijk belang bij dat je daartegen in beroep gaat.

- » De betalingsdienstaanbieders te machtigen op de betaalinstrumenten van de beschermde persoon enig onderscheidingsteken aan te brengen

Dat ken ik niet. Heb het nooit meegemaakt dus kan daar geen voorbeeld van geven.

Topic 6: Hoogstpersoonlijke rechtshandelingen

- **Wat zijn deze handelingen precies? Kunt u hieromtrent enkele voorbeelden geven?**

Bij aanvang van de procedure moeten wij uitdrukkelijk vermelden voor welke handelingen de beschermde persoon onbekwaam is. Voor de andere handelingen wordt hij geacht bekwaam te zijn. Je bent niet automatisch rechtsonbekwaam. Het gebeurt nogal eens dat wij een vrij grote bekwaamheid uitspreken. Bij huwen zit je dikwijls met personen die een wisselend ziektebeeld hebben, bijvoorbeeld bij manisch depressief. Die hebben soms slechte momenten en soms heel goede momenten. Dan zou het kunnen zijn dat ze op een goed moment zeggen 'ik wil trouwen'. Dan moeten ze mij machtiging vragen. Ondanks het feit dat ik had gezegd dat ze onbekwaam zijn om toestemming te geven, kan ik zeggen 'oké, nu besef je effectief goed wat je wilt doen. Je partner is daarmee akkoord, dus je mag trouwen.' Maar we gaan daar wel een termijn op plakken. Niet binnen één jaar, want dan ben je misschien niet meer wat je nu bent.' Hetzelfde bij het maken van een testament. Men moet daar ook een machtiging voor vragen. Er was bijvoorbeeld een vrouw die op palliatieve lag en een testament wilde maken. Ik heb gezegd 'oké, je mag een testament maken maar zorg dat het binnen de twee weken gebeurt.' Alles wat met een procedure te maken heeft is sowieso na machtiging. Het is inderdaad de beschermde persoon die het moet vragen. Dat zijn allemaal beslissingen die de bewindvoerder niet kan nemen. Intieme handelingen

komen ook niet voor in de lijst waarover ik mij zou moeten uitspreken, dus ik ga hen daar ook niet onbekwaam voor verklaren.

Het verlenen van toestemming tot het stellen van handelingen die de fysieke integriteit of de intieme levenssfeer van de beschermde persoon raken, onverminderd de afwijkende bepalingen opgenomen in bijzondere wetten: ik kan voor bepaalde handelingen aangaande het medische bij aanvang oordelen dat de beschermde persoon onbekwaam is, maar waar de geneesheer nadien zegt 'ik vind dat die wel bekwaam is daarvoor'. Ik heb dit recent meegemaakt. Het ging over de uitoefening van de patiëntenrechten. Toen heeft de geneesheer gezegd dat de beschermde persoon wel bekwaam was voor de uitoefening van zijn patiëntenrechten, en toen heb ik hem daarna ook bekwaam verklaard. Toen heeft de bewindvoerder een machtiging gevraagd om dat statuut te veranderen.

Topic 7: Opname woonzorgcentra

▪ **Wie beslist over de opname van een patiënt in een woonzorgcentra?**

Dat hangt er een beetje vanaf. Als er een bewindvoerder is aangesteld over de persoon en waar ik over oordeel dat de beschermde persoon onbekwaam is om te oordelen over de verblijfplaats, dan komt die beslissing toe aan de bewindvoerder over de persoon. Maar deze zal ook altijd mijn machtiging moeten vragen. Onder de vorige wetgeving was er enkel bewindvoering over de goederen. Dan was het voornamelijk de familie die dat besliste, maar de bewindvoerder over de goederen kwam er wel in tussen want hij moest dat wel betalen. Er ontstaan veel discussies. Ik had onlangs een gezin met tien kinderen. Negen kinderen gingen werken behalve één. Die ene wilt dat iedereen mee de zorg opneemt voor de moeder die thuis wilt blijven. Dat is een vervelende situatie, en dan is het beter dat er een bewindvoerder is die een beslissing neemt.

Topic 8: Verslaggeving

▪ **Zijn de bewindvoerder over de persoon en de bewindvoerder over de goederen verplicht om een aanvangsverslag en jaarlijks verslag op te stellen? Kan er, in geval van bewindvoering over de persoon, van worden afgeweken?**

Ja, ze zijn verplicht. Zeker de bewindvoerder over de goederen, want dat is eigenlijk het vertrekpunt van het beheer. Ze moeten bij aanvang een verslag maken waarin staat wat er op de rekening staat, wat de eventuele schulden zijn, wat de betalingen zijn die iedere maand moeten gebeuren, etc. Op basis daarvan zal er jaarlijks een verslag worden neergelegd. Over de persoon ook, maar meestal is het zo dat de bewindvoerder over de persoon en de bewindvoerder over de goederen dezelfde persoon is. Over de persoon moet er een verslag neergelegd worden waarin staat wat zijn

leefomstandigheden zijn. Woont hij in een rusthuis?, wat heb ik gedaan om zijn toestand te verbeteren?, krijgt hij veel bezoek?, neemt hij deel aan activiteiten?, gaat hij mee op reis?, etc. Ook daar moet dat jaarlijks gebeuren om mij toe te laten zodat de maatregelen bijgestuurd kunnen worden.

- **Waarom wordt er soms voor gekozen om een verslag niet over te maken aan de beschermde persoon? Wanneer wordt dit gedaan en met welke reden?**

Dat doen wij op basis van de gegevens die wij van de geneesheer krijgen. Bij aanvang van bewindvoering moet er een omstandig medisch attest worden bijgevoegd en een van de vragen die aan de geneesheer wordt gesteld is 'is de persoon bekwaam om kennis te nemen van het beheer?'. Daar volgen wij het advies van de geneesheer. Of bij een complex vermogen.

Topic 9: Bezoldiging

- **Wanneer wordt er beslist om geen bezoldiging toe te kennen aan de bewindvoerder?**

De wet maakt daar geen onderscheid tussen familie en professionele. Iedereen heeft recht op bezoldiging, behalve de ouders. Maar wanneer het een familielid is kennen wij het meestal niet toe. Zeker wanneer het kinderen zijn. Als ik bijvoorbeeld bewindvoerder zou zijn van mijn moeder, dan zal de rechter er wellicht van uitgaan dat mijn moeder waarschijnlijk altijd voor mij heeft gezorgd en dan is het normaal dat ik dat nu ook doe. De gemaakte kosten worden wel vergoed, maar de bezoldiging van 3% wordt minder makkelijk toegestaan voor familieleden. Bijvoorbeeld de dochter doet de was en strijk voor moeder, dan kan er een vergoeding voor worden voorzien voor het waterverbruik, producten, etc.

- **Wat zijn vervulde buitengewone ambtsverrichtingen?**

Als er bijvoorbeeld een leegstaand huis verkocht moet worden door de bewindvoerder en er een bijzondere procedure moet worden gevoerd. Het is een daad die gesteld wordt door de bewindvoerder in kader van zijn ambt, maar die buiten het normaal beheer valt. Dat zijn bijzondere tussenprocedures die ze moeten doen.

Topic 10: Omstandig geneeskundige verklaring

- **In welke gevallen wordt er een geneesheer-deskundige aangesteld?**

Dat wordt alleen gedaan als men bij aanvang van de procedure in de onmogelijkheid verkeert om zelf een attest bij te voegen. De geneesheren zijn niet echt geneigd om dat op te stellen, omdat ze vaak de familie als patiënt hebben en schrik hebben dat ze die gaan verliezen. Terwijl het eigenlijk de bedoeling is om in eer en geweten te noteren wat de toestand is van de patiënt en als hij in zijn ogen bekwaam of onbekwaam is om

zijn vermogen te beheren. Vroeger moest de geneesheer de patiënt gaan zien, maar nu mag hij zich baseren op zijn patiëntendossier. Als de geneesheer niet wilt, dan zal ik een geneesheer-deskundige aanstellen. Dat gebeurt gelukkig niet al te vaak, want als ik dat hoor dan bel ik gewoon naar de geneesheer en dan leg ik het uit dat ik niet vraag om te schrijven wat men wilt horen. Meestal willen ze het dan wel doen. Het is vervelend als er een geneesheer-deskundige een oordeel moet vellen over een patiënt die hij niet kent, zeker bij mensen met wisselende ziektebeelden.

[Topic 11: Aanduiding bewindvoerder](#)

- **Door wie dienen de eventuele verplaatsingskosten te worden vergoed?**

Het hangt ervan af als ik daar naar toe ga en beslis dat er geen bewindvoering nodig is, dan zal het de verzoekende partij zijn die de kosten moet dragen. Als het wel tot een bewindvoering komt, dan is het de beschermde persoon die dit zal moeten betalen.

[Topic 12: Beschermde persoon](#)

- **Wat zijn de rechten van de beschermde persoon?**

De nieuwe wet heeft tot doel ervoor te zorgen dat de beschermde persoon optimaal gekend wordt in zijn beheer. Dus in de mate zijn gezondheidstoestand het toelaat, zal hij betrokken worden bij de beslissingen. Vandaar dat de wetgever een onderscheid maakt tussen het bijstandsregime en het vertegenwoordigingsregime. Het bijstandsregime is voor de randgevallen. Je bent eigenlijk te goed om onder bewind te staan, maar niet goed genoeg om het volledig alleen te doen. Dan is het de beschermde persoon die het initiatief neemt, maar die dan wel groen licht moet krijgen van zijn bewindvoerder. Bij vertegenwoordiging gaat de bewindvoerder alles beslissen. De rechten van de beschermde persoon variëren naargelang het regime. Bij de vertegenwoordiging zijn de rechten relatief beperkt wat betreft de persoon aangaat.

[Topic 13: Beëindiging van bewindvoering: overlijden](#)

- **Wat zijn de bevoorrechte schuldvorderingen die de bewindvoerder over de goederen tot twee maanden na overlijden van de beschermde persoon kan betalen?**

Dat moet ik een beetje nuanceren. Normaal gezien stopt bewindvoering op het moment van overlijden, maar het zou kunnen dat wanneer er bijvoorbeeld geen familie is of geen erfgenamen zijn, de bewindvoerder op voorhand vraagt om het mandaat twee maanden te verlengen. Die bevoorrechte schuldvorderingen kunnen bijvoorbeeld de betaling van de begrafeniscapaciteit facturen zijn, het betalen van de laatste facturen van het ziekenhuis, etc. Het zijn eigenlijk de laatste formaliteiten.

